

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
И
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

„БОРИКА“ АД

2017 година

София, март 2018 г.

Съдържание:

- 1. Доклад за дейността..... 51 страници**
- 2. Доклад на независимия одитор..... 4 страници**
- 3. Годишен финансов отчет..... 65 страници**

Гриф С2

ДОКЛАД

ЗА
ДЕЙНОСТТА

НА БОРИКА АД

ЗА 2017 Г.

София, март 2018

СЪДЪРЖАНИЕ

АКЦЕНТИ 2017	4
ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ 2017	6
МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2017	6
ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2017.....	7
ИЗБРАНИ ПОКАЗАТЕЛИ ПО ГОДИНИ	8
УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО	9
ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА.....	9
ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2017, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 247, АЛ. 2 ОТ ТЗ.....	10
ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА.....	12
СТРУКТУРА НА ПРИХОДИТЕ.....	12
РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ.....	13
БИСЕРА 6	13
БИСЕРА 7 EUR.....	15
СЕБРА.....	15
ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH	16
КАРТОВИ УСЛУГИ	19
ПРИЕМАНЕ.....	19
ТЕРМИНАЛНИ УСТРОЙСТВА	20
ИЗДАВАНЕ.....	21
КАРТИ И ПИН	22
SUCARD	23
СИГУРНОСТ НА КАРТОВИТЕ ТРАНЗАКЦИИ	23
ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ	24
УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ	24
E-FAKTURA.....	24
ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ	25
СОФТУЕРНИ УСЛУГИ	25
SWIFT	25
ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ	26
НАЦИОНАЛНА КАРТОВА СХЕМА.....	27
ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ.....	28
БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ.....	32
ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА.....	34

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ	35
СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ	38
ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ	39
ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2017	40
ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА ЗА 2018	43
УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	48
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	51

АКЦЕНТИ 2017

Избор на доставчик на решение по програмата БОРИКА НГ и старт на проекта. На първо място след проведената процедура по избор на ново решение за БОРИКА НГ бе класиран доставчика OpenWay. В края на месец май стартира и първия етап от програмата „Предварителен проучвателен проект (Initial Discovery & Design)“. Проведени бяха редица преговори по окончателната оферта и договорните условия, като в края на годината бе подписан договора с избрания доставчик.

БОРИКА с ново име, визия и пазарен подход. Близо осем години след сливането на БОРИКА АД и Банксервиз АД, на 12 юли 2017 г. – Картовият и платежен оператор БОРИКА представи новото си юридическото име БОРИКА АД и новата си корпоративна идентичност. На събитието бе поставен и официалния старт на Националната Картова Схема Bcard. По време на събитието бяха представени и обновените брандове на електронния подпис B-trust, електронната фактура E-faktura, мобилното приложение Mobi-B и парични преводи през банкомат – Cash-M.

БОРИКА АД успешно премина одита за съответствие с Регламент 910/2014. БОРИКА АД е първият доставчик на удостоверителни услуги в България, преминал одита относно „Електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни транзакции на вътрешния пазар“. Потвърдено бе, че предоставяните от БОРИКА удостоверителни услуги: създаване на удостоверения за квалифициран електронен подпис и създаване на квалифициран електронен времеви печат, са в съответствие с изискванията на регламента.

БОРИКА АД стартира работа по програмата от проекти Облачен КЕП с изграждане на пилотен проект, реализиращ възможността за създаване на квалифицирани електронни подписи от разстояние. В пилотния проект е изпълнен най-разпространения сценарий с използване на РС за четене на документите и смарт телефон с инсталирано мобилно приложение вместо смарт карта за полагане на подписа. Ползва се двуфакторен механизъм за автентификация на потребителя на облачен квалифициран електронен подпис. Пилотният проект демонстрира ползите от използването на Облачен КЕП, които са удобна и лесна употреба, без инсталација на драйвери за смарт карти и четци, намаляване на разходите на всички участващи страни и подобreno ниво на сигурност.

Приемане на картови плащания по задължения към НАП. С промени в Закона за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ) се създадоха предпоставки за лицензиране на БОРИКА АД като Доставчик на платежни услуги. В края на годината, БНБ издале на дружеството лиценз за доставчик на платежни услуги. Едновременно с това стартира и процес по придобиване на лицензи за акцептиране от международните картови схеми Visa и MasterCard. След получаване на тези лицензи, ще бъде възможно приемане на плащания на ПОС терминали, собственост на БОРИКА и отدادени за ползване от НАП. Основната цел на проекта е да се подобри обслужването на платците, като им се предостави възможност да заплатят задълженията си както през интернет така и в офисите на НАП. За успешната реализация на проекта, екипът на БОРИКА работи в тясна сътрудничество с представители на НАП и БНБ.

Payment Service Directive (PSD2). В съответствие с приетата Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент регламентираща платежните услуги (Payment Service Directive или PSD 2) БОРИКА АД пое инициативата за сформиране на работна група съвместно с АББ и българските банки, която да разработи Национален Технически Стандарт за приложни интерфейси (API) и технологии за комуникация между системите на банките и лицензираните доставчици на платежни услуги (ДПУ). БОРИКА изготви концепция за създаване на национален стандарт, технологии за идентификация и PSD2 хъб. БОРИКА ще доразвие системата Инфобанк, така че да бъде в съответствие с изискванията на PSD2. За да се реализира тази услуга е необходимо БОРИКА АД да бъде лицензирана като платежна институция с правото да предлага освен услуги по предоставяне на информация за сметка и услуги по иницииране на плащане.

Стартиране на ограничени мрежи в НКС. През декември 2017 г. стартира пилотен проект за приемане на картови разплащания в ограничена мрежа. Това дава възможност да бъдат електронизирани различни видове плащания, които в момента са извършват в брой или с хартиени ваучери. От Национална Картова Схема бяха изгответи правила за издаване и използване на тези продукти в съответствие със законовите разпоредби на ЗПУПС и заедно с ценовите условия бяха одобрени от Съвета на директорите на БОРИКА АД през юни 2017г. Очаква се тези нови картови продукти за българския пазар да увеличат електронните разплащания в България.

Стартиране на работата с нова ERP система. От началото на годината стартира реалната работа с новата ERP система, внедрена в БОРИКА. Работата с тази система даде възможност за своевременно извлечане на пълна, точна и комплексна информация за аналитични цели и вземане на управленски решения, анализ на себестойността на отделните бизнес линии и контрол върху отчитането, преосмисляне и подобряване на бизнес процесите. В процес на внедряване е модул за обслужване на проекти, с помощта на който всички проекти изпълнявани в дружеството могат да се регистрират и управляват по отношение на техния обхват, задачи, бюджет, ресурси и времетраене.

Награда „Най-значим корпоративен партньор“ на SOS Детски Селища България. БОРИКА АД беше отличена с престижна награда в Първите годишни награди за корпоративни партньори на SOS Детски Селища България „Едно семейство“. В края на 2017 година БОРИКА се присъедини към голямото семейство на SOS Детски Селища България и засвидетелства своята подкрепа в благородните каузи на сдружението.

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ 2017

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2017

В своята актуализирана средносрочна бюджетна прогноза Министерство на финансите прогнозира, че икономическият растеж на българската икономика ще достигне 4,0% към края на годината.

Ключов двигател на икономическия растеж в страната и през тази година бе потреблението, което се очаква да отчете ръст от 4,6%. Определящ фактор за този ръст са растящите доходи на населението, увеличението на заетите и намаляващата безработица, като основно влияние оказва подобрението на икономическата активност, вдигането на минималните осигурителни прагове и минималната заплата.

Износът също расте, но не успява да компенсира силния внос заради повишеното вътрешно търсене, в резултат на което нетният ефект на експорта върху растежа остава отрицателен.

Силната зависимост на оперираните от дружеството платежни системи от макроикономическите фактори се отразява по различен начин върху тях. В система БОРИКА се наблюдава голям ръст на броя на финансовите транзакции, основно на транзакции switch и транзакциите на терминални в чужбина, тъй като броя на картовите транзакции се влияе силно от частното потребление, покупателната способност на населението и увеличената възможност на българите да пътуват извън страната.

Големият ръст на БВП оказва силно влияние върху Бисера, което рефлектира пряко в чувствителен ръст на междубанковите плащания.

Показател	2015	2016	2017
БВП в млн. лева	88,571	94,130	71,205*
Реален растеж на БВП	3.6%	3.9%	3.8*
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-0.9%	-0.5%	1.8%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.76	1.77	1.74
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.80	1.86	1.63
Безработица (в края на годината)	10.0%	8.0%	7.1%

*Представените данни са към 30.09.2017 г., източник МФ

В настоящия отчет са показани резултатите от дейността на дружеството в хил. лв. Представена е и сравнителна информация на отчетените данни за 2017 г. с данните за 2016 г.

ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2017

През 2017 г. акционерите на БОРИКА АД взеха две стратегически решения – увеличение на основния капитал и разпределение на печалбата на дружеството за 2016 г., включително изплащане на дивиденти за сметка на натрупаните в допълнителните резерви неразпределени печалби от минали години. Това доведе до фактическо намаляване на собствения капитал на дружеството, но се подобри гаранционната функция срещу риск пред неговите партньори и беше запазен коефициента на възвръщаемостта на капитала.

Ключови показатели	2017	2016	Изм. (х.лв.)	Изм. %
Финансови резултати (хил.лв.)				
Печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	12 069	16 573	-4 504	-27,2
Печалба /преди данъци/	6 990	11 068	-4 078	-36,8
Нетна печалба	6 173	8 484	-2 311	-27,2
Приходи от услуги	33 917	37 126	-3 209	-8,6
Общо приходи	34 116	37 264	-3 148	-8,4
Общо разходи	27 126	26 196	930	3,6
Балансови показатели (хил.лв.)				
Собствен капитал	46 990	65 297	-18 307	-28,0
Основни съотношения (%)				
Рентабилност на услуги (след данъци)	18,2	22,9		
ROE - Възвръщаемост на капитала (след данъци)	13,1	13,0		
Коефициент на ефективност на приходи	0,8	0,7		
Коефициент на ефективност на разходи	1,3	1,4		

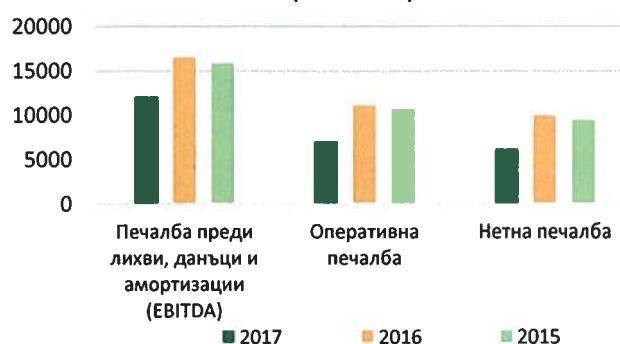
Финансовите резултати за 2017 г. отразяват стратегическите цели на ръководството за по-пълно и качествено обслужване на клиентите и акционерите, ясно разграничаване на предоставяните услуги спрямо техните характеристики и позиционирането им на различни пазари при спазване на чисто пазарни принципи на управление. В изпълнение на тези цели, дружеството прие оптимизация на цените от 1.01.2017 г., както и съществени и принципни промени в структурата на тарифата.

Промяната в ценовата политика на БОРИКА АД се отрази като намаление на общите приходи на дружеството в размер на 3 209 хил. лв. и като намаление на разходите на акционерите към дружеството с 4 099 хил. лв. Резултатите показват, че е постигнато компенсиране в очакваното намаление на приходите от търговските банки в общите приходи, чрез увеличение на предлаганите услуги за други клиенти на дружеството.

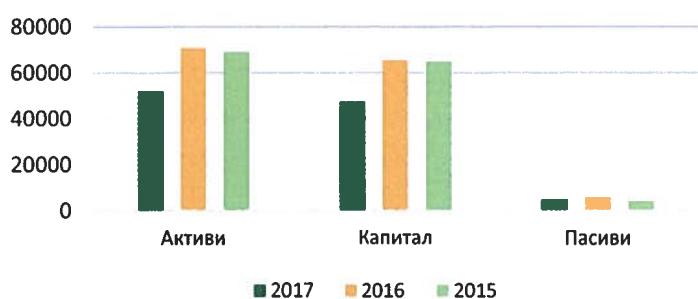
Бизнес линии	Отн. дял на банките към небанкови клиенти, %		Изменение на приходите (х.лв.)	
	2017	2016	от банки	общи приходи
Регулирани услуги	87.9	89.1	-1 417	-1 450
Картови услуги	90.4	94.2	-3 091	-2 641
Електронни услуги	2.0	3.8	-72	255
Информационни услуги	92.9	98.2	429	575
Инфраструктурни услуги	90.3	90.0	6	6
НКС	97.8	0.0	45	46
Общо приходи	78.1	82.4	-4 100	-3 209

ИЗБРАНИ ПОКАЗАТЕЛИ ПО ГОДИНИ

ПЕЧАЛБА (ХИЛ.ЛВ.)

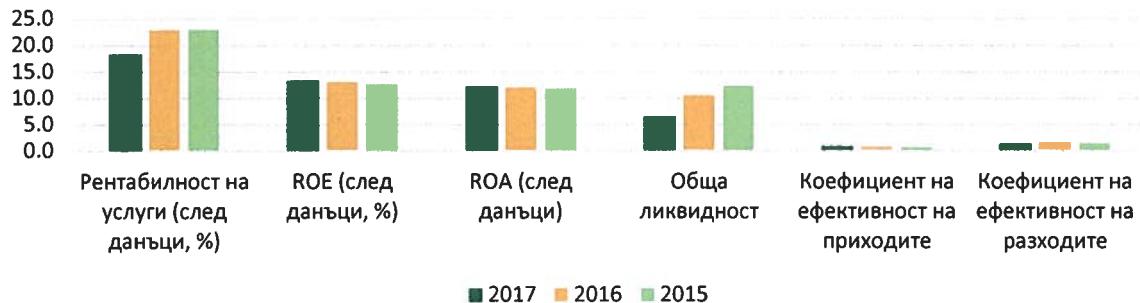
БАЛАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ (ХИЛ.ЛВ.)

ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ (ХИЛ.ЛВ.)

ФИНАНСОВИ СЪТОНОШЕНИЯ

УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО

Корпоративното управление на БОРИКА АД е система с ясно дефинирани функции, права и отговорности на всички нива – Общо събрание на акционерите, Съвет на директорите, структури в Централата и регионите.

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество. Акционери са БНБ с 36.11 % и 24 търговски банки с общо 63.89 % от капитала. Записаният и внесен основен капитал на дружеството възлиза на 15 958 410 лв. и е разпределен в 1 063 894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Дружеството има едностепенна система на управление със съвет на директорите (СД) от 9 членове и състав, както следва:

- Калин Христов - председател;
- Левон Хампарцумян – зам.председател;
- Мирослав Вичев - член;
- Виолина Маринова – член;
- Георги Константинов - член;
- Петър Андронов - член;
- Мартин Заимов - член;
- Петя Димитрова - член;
- Неделчо Неделчев – член;

Дружеството се представлява и управлява от Главния изпълнителен директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2017 г. общият брой на персонала в дружеството е 330 служители (31.12.2016 г.: 305 служители).

ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА

БОРИКА АД има разкрити два офиса извън централно управление в гр. София и представителства в следните градове:

Регион Изток: гр. Бургас, гр. Варна, гр. Добрич, гр. Шумен, гр. Сливен и гр. Ямбол;

Регион Запад: гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник.

Регион Север: гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра и гр. Габрово;

Регион Юг: гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали и гр. Смолян.

Дружеството няма регистрирани клонове.

ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2017, съгласно изискванията на чл. 247, ал. 2 от ТЗ.

Съгласно Устава на БОРИКА АД, акционери и притежатели на акции, могат да бъдат само банки. Поради това условие, разпоредбите на чл. 247 ал. 2 т. 2 и 3 от ТЗ не са приложими за членовете на съвета на директорите на дружеството т.е. не могат да бъдат придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на съвета през 2017 г. акции на дружеството, както и нямат права да придобиват такива.

Членовете на съвета на директорите: Калин Христов, Мирослав Вичев, Виолина Маринова, Петър Андронов, Левон Хампарцумян и Петя Димитрова не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници и не притежават повече от 25 % от капитала на друго дружество.

Г-н Георги Константинов притежава 95 % от капитала на „РИГА 25“ ООД.

Г-н Мартин Заимов притежава 100% от капитала на „Фиконко“ ЕООД, 50% от капитала на „Реформатор“ ЕООД и 50% от капитала на „Булвенчърс Кофи Шоп“ ООД.

Г-н Неделчо Неделчев притежава 80% от капитала на „Проджект Синерджи“ ООД.

Участието на членовете на съвета на директорите на БОРИКА АД в управлението на други дружества е следното:

- Мирослав Вичев - не участва в други търговски дружества като прокурист, управител или член на съвети;
- Калин Христов – участва като Председател на СД на „Дружество за касови услуги“ АД;
- Виолина Маринова - Председател на Управителния Съвет на Банка ДСК ЕАД и Главен изпълнителен директор; Председател на Надзорния съвет на ПОК ДСК "Родина";
- Петър Андронов – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор на СИБАНК ЕАД и на Обединена българска банка АД; член на Надзорния съвет на ОББ МетЛайф Животозастрахователно дружество АД; Председател на Управителния съвет на Асоциация на банките в България;
- Неделчо Неделчев – Член на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на Първа инвестиционна банка АД; член на СД на Флипс медиа ЕАД, Член на Управителния съвет на Асоциация на инвестиционните мениджъри в България;
- Левон Хампарцумян – член на Управителния Съвет и Главен изпълнителен директор на УниКредит Булбанк АД; Член на Надзорния съвет на: УниКредит Лизинг ЕАД и УниКредит Кънсюмър Файненсинг АД;
- Мартин Заимов - Член на Надзорния Съвет на Сосиете Женерал Експресбанк АД; Изпълнителен директор на Регионален фонд за градско развитие, Председател на Българската асоциация на Електрически превозни средства, член на СД на Генератор ДЗЗД;

- Георги Константинов – Член на Управителния Съвет и Изпълнителен директор на Централна кооперативна банка АД; Изпълнителен директор и член на СД на ЦКБ Асетс Мениджмънт; член на Надзорния съвет на Централна кооперативна банка АД-Скопие, Македония.
- Петя Димитрова – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД; член на Управителния съвет на Асоциация на банките в България, Конфедерация на работодателите и индустрите в България и Международен банков институт; член на Наставителството на Американски университет в България.

Дружеството няма сключени договори през 2017 г. с членовете на съвета на директорите, както и със свързани с тях лица, съгласно изискванията на чл. 240б от ТЗ.

Възнагражденията на Съвета на директорите се оповестени в т. „Оперативни разходи“ на този Доклад.

ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

Върху приходите от продажби на дружеството през 2017 г. влияние оказаха следните фактори:

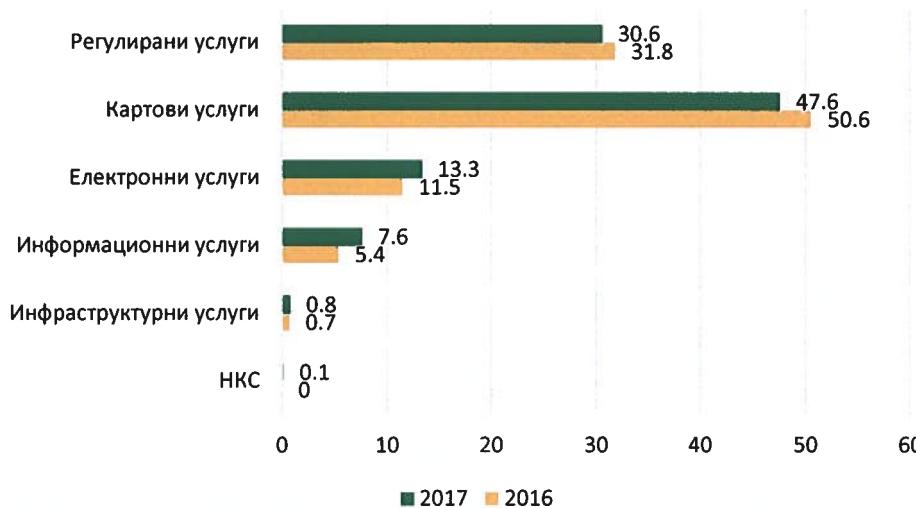
- промяна в структурата на картовите услуги – транзакциите с карти бяха разделени на издаване, приемане и онлайн превключване, като към трите разделя бяха присъединени и останалите услуги, в зависимост от тяхната специфика;
- промяна в ценовата политика на регулирани и картови услуги;
- промяна в начина на отчитане на приходите на база бизнес линии, определени според техните характеристики и на чисто пазарни принципи;

Приходите от услуги на БОРИКА АД за 2017 г. по бизнес линии са:

ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ НА БОРИКА АД	Отчет 2017 г. (х.лв.)	Отчет 2016 г. (х.лв.)	Изм. (х.лв.)	Изм. %
Регулирани услуги	10 365	11 815	-1 450	-12,3
Картови услуги	16 135	18 776	-2 641	-14,1
Електронни услуги	4 520	4 265	255	6,0
Информационни услуги	2 580	2 005	575	28,7
Инфраструктурни услуги	271	265	6	2,3
НКС	46	0	46	100,0
Всичко приходи	33 917	37 126	-3 209	-8,6

СТРУКТУРА НА ПРИХОДИТЕ

Структура на приходите по бизнес линии, %

РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ

Регулирани услуги	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 %
БИСЕРА 6	4 464	6 758	-2 294	-33,9
БИСЕРА 7	92	78	14	17,9
СЕБРА	1 442	1 374	68	4,9
Платежна система БОРИКА и Switch	4 367	3 605	762	21,1
Общо приходи	10 365	11 815	-1 450	-12,3

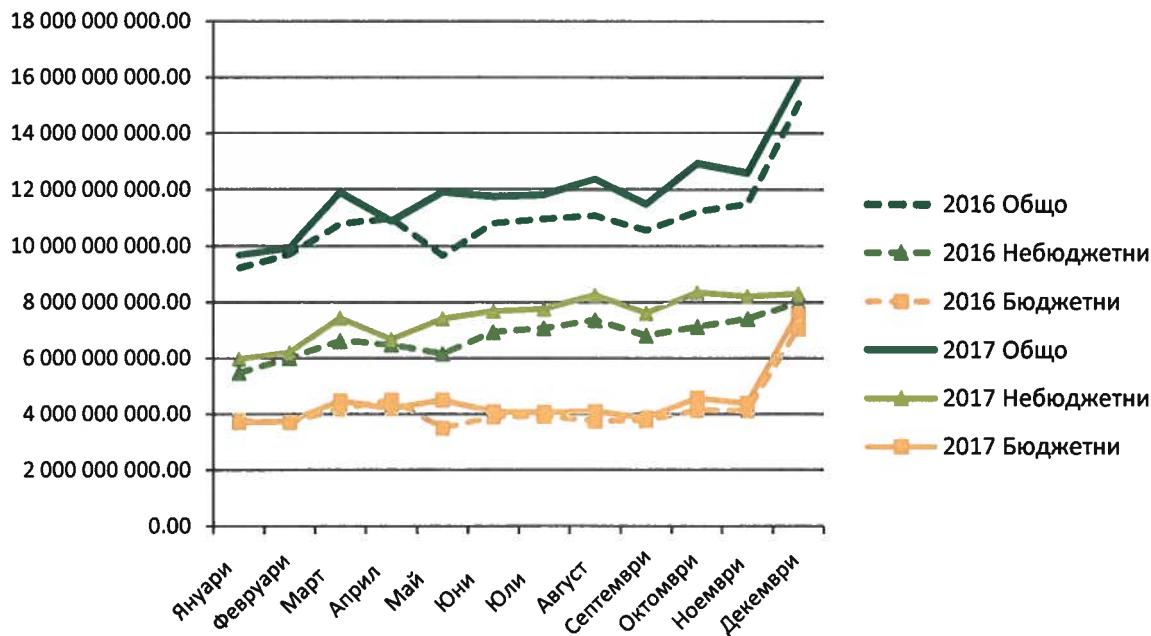
Намалението на приходите от „Регулираните услуги“ е формирано от спад на приходите от БИСЕРА 6 в следствие на намаляването на цените на транзакциите с 40% от 1.01.2017 г.

БИСЕРА 6

В края на годината броят на участниците в системата БИСЕРА 6 е 28 с 316 банкови клона.

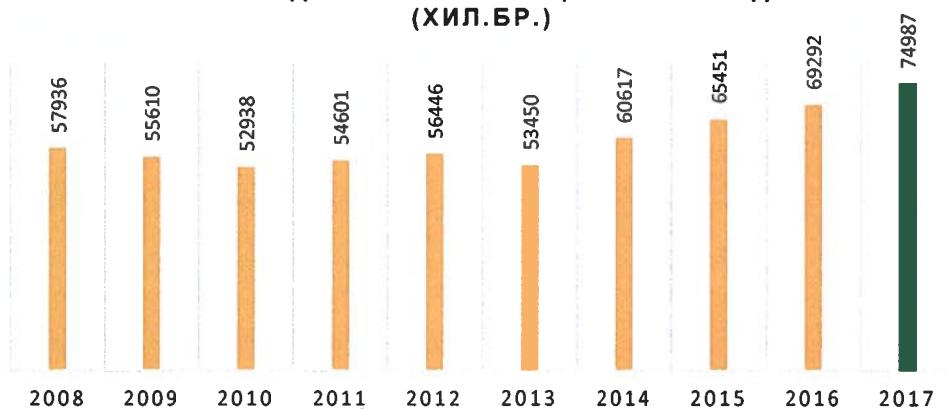
За 2017 г. броят на транзакциите през Бисера 6 нараства с 8,2% (5,9% през 2016 г.). Сравнено с 2016 г. се наблюдава значителен ръст на бюджетните плащания от 9,3% (2,3% през 2016 г.), а броят на небюджетните плащания запазва темпа на растеж от 7,6% (7,8% през 2016 г.).

Ръст на междубанкови плащания БИСЕРА 6 (бр.)

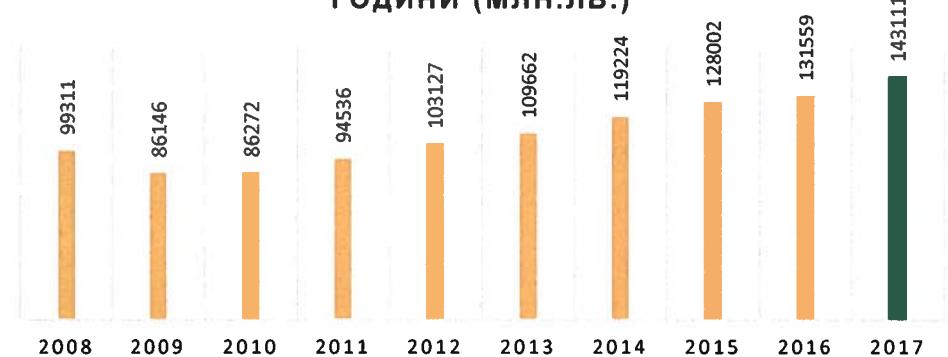
Относителният дял на бюджетни към небюджетни транзакции се запази спрямо предходната година в съотношение 38:62 в полза на небюджетните.

БРОЙ МЕЖДУБАНКОВИ ПЛАЩАНИЯ ПО ГОДИНИ (ХИЛ.БР.)

Общата сума на обработените транзакции е 143 111 млн.лв., т.е. с 11 552 млн. лв. повече и 8,8% ръст спрямо 2016г. (2,8% ръст през 2016 г.). Сумата на небюджетните плащания нараства с 10,5% (4,6% за 2016 г.), а сумата на бюджетните расте с 5,9% (-0,1% за 2016 г.).

СУМА НА ТРАНЗАКЦИИТЕ В БИСЕРА 6 ПО ГОДИНИ (МЛН.ЛВ.)

Средната стойност на един превод през 2017 г. е 1 908,48 лв. (1 898,62 през 2016г.).

На следващата графика е показана зависимостта между ръста на броя транзакции в БИСЕРА 6 и нарастването на сумата на транзакциите.

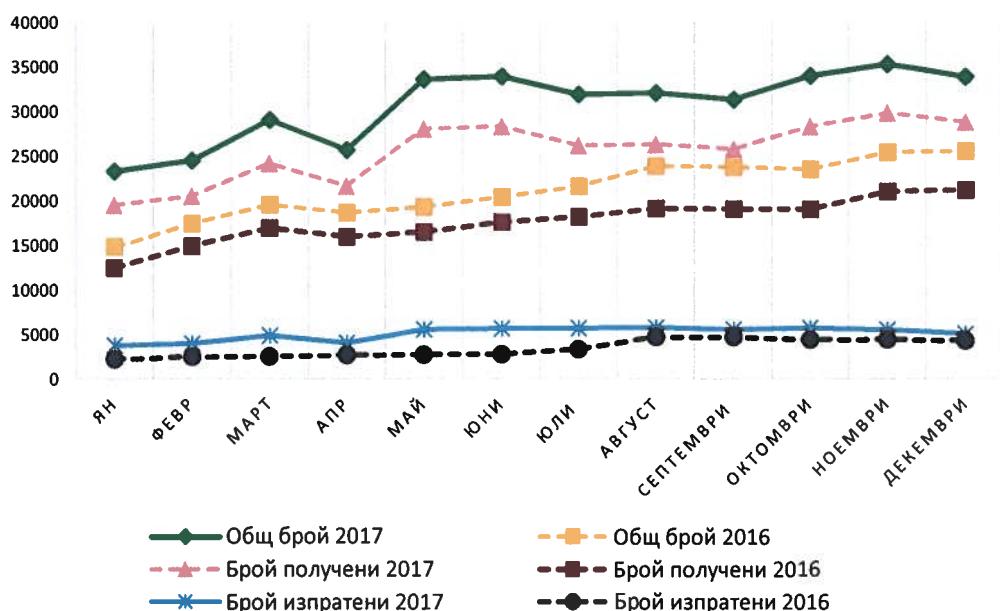
БИСЕРА 7 EUR

Общият брой на транзакциите през БИСЕРА7-EUR за 2017 г. достигна 368 242 бр., а в системата участват 15 търговски банки.

От общия обем плащания 307 075 бр. (83,4%) са инициирани от DBB, Equens и KIR, а 61 167 бр. (16,6%) са изпратени от банките, участнички в БИСЕРА7-EUR.

Общий ръст на получени и изпратени транзакции в системата за 2017 г. спрямо 2016 г. достигна 45,3% (28% за 2016 г.). Нарастването на получените транзакции е 45% (29% за 2016 г.), а на изпратените е 47% (22% за 2016 г.). Статистиката на броя транзакции в системата по години показва значително увеличение на изпратените транзакции, които БОРИКА тарифира, от банките, участнички в системата спрямо предходни години.

Ръст на броя транзакции 2017 г.

Броят на транзакциите, разпределени по категории суми са:

Категория	2017	2016	Изм. (%)	2015	Изм. (%)
от 1 - 300 EUR	111 495	76 143	46,4	61 301	24,2
от 300 - 1000 EUR	86 305	58 053	48,7	45 742	26,9
от 1000 - 10000 EUR	123 309	86 428	42,7	65 631	31,7
от 10000 - 50000 EUR	39 122	27 351	43,0	21 269	28,6
над 50000 EUR	8 011	5 500	45,7	4 077	34,9

СЕБРА

Транзакциите в система СЕБРА за 2017 г. нарастват с 4,0% спрямо предходната година, при планирано запазване на броя им. В резултат приходите от системата нараснаха с 5,0 %.

СЕБРА	2017	2016	Изм., %
Общ брой бюджетни организации в края на годината	5 271	5 501	
Брой потребители на системата	995	983	
Одобрени плащания			
брой	2 956 669	2 841 865	4,0
сума	32 258 582 186	32 334 809 430	0,2

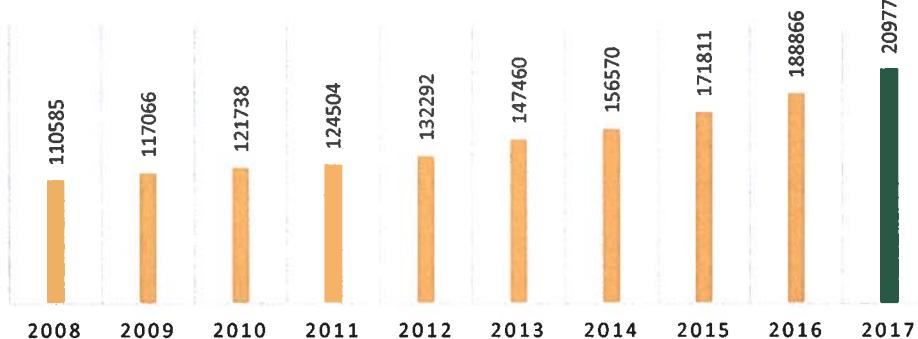
ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH

Платежна система БОРИКА предоставя на клиентите на дружеството функционалности в няколко направления – авторизиране на картови разплащания, връзка и рутиране на транзакции към други системи и към МКС.

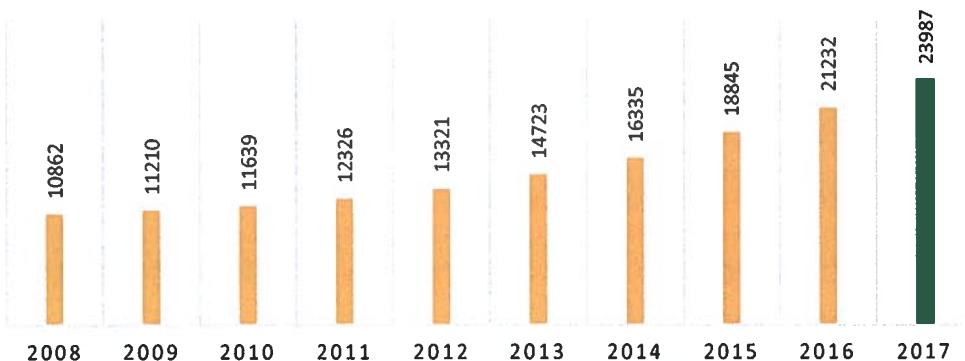
В края на годината броят на участниците в системата БОРИКА е 28, от които 23 банки и 5 платежни институции.

През 2017 г. в системата за картови плащания БОРИКА са обработени 209 779 хил. бр. транзакции и ръст спрямо 2016 г. от 11,1%. Общата стойност на обработените транзакции е 23 987 млн. лв. и ръст спрямо предходната година от 13,0%.

БРОЙ НА ТРАНЗАКЦИИТЕ С БАНКОВИ КАРТИ ПО ГОДИНИ (ХИЛ.БР.)

СУМИ НА ТРАНЗАКЦИИТЕ В СИСТЕМА БОРИКА ПО ГОДИНИ (МЛН. ЛВ.)

През годината са извършени 85 003 хил. бр. транзакции от тип теглене на банкноти на ATM, което представлява 3,5% ръст спрямо 2016 г. Транзакциите са на обща стойност 16 932 млн. лв., което е 10,2% ръст спрямо предходната година.

Плащанията на стоки и услуги на ПОС терминал са 104 460 хил. бр. или ръст от 23,8% спрямо 2016 г. Общата сума, „пренесена“ с тях е 6 770 млн. лв. и ръст от 21,1% спрямо предходната година.

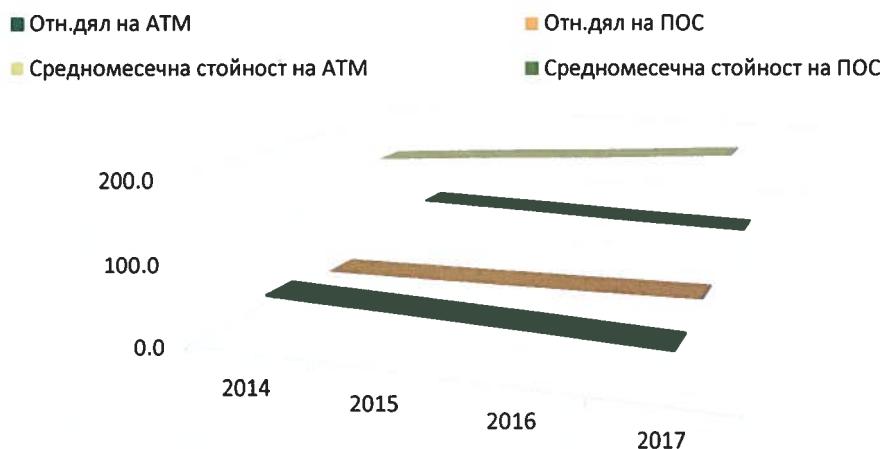

Транзакциите на ATM и ПОС нарастват общо с 13,8%, а стойността на обработените транзакции с 13,1%.

Средно месечно БОРИКА обработва 7 084 хил. бр. (6 842 хил. бр. за 2016 г.) тегления от ATM и 8 705 хил. бр. (7 034 хил. бр. през 2016 г.) транзакции на ПОС.

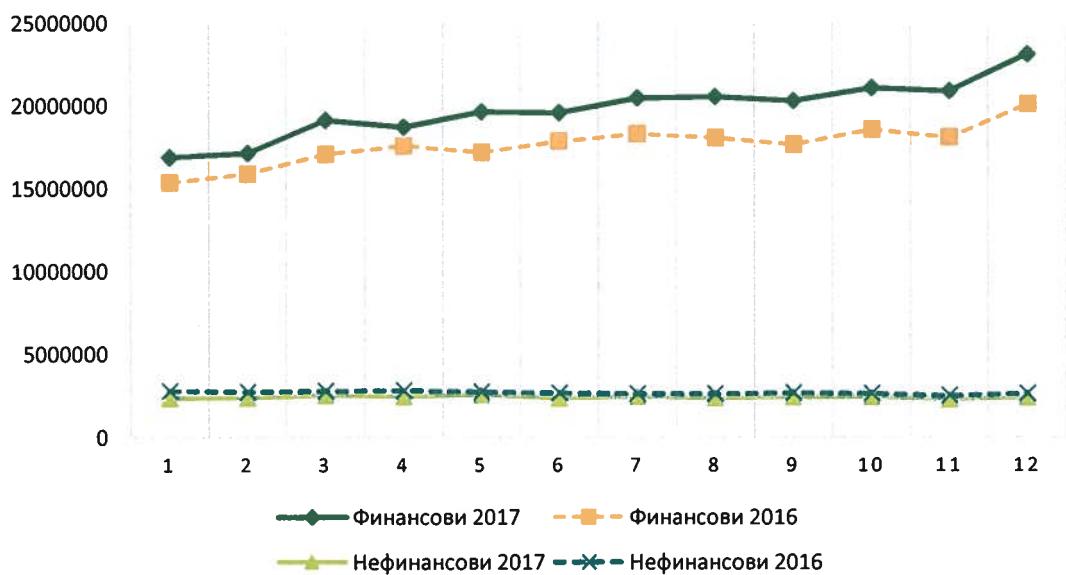
Относителният дял на тегленията на ATM от всички транзакции е 44,9% (49,3% през 2016 г.), на дялът на плащанията от ПОС е 55,1% (50,7% през 2016 г.).

Средната стойност на едно тегление от ATM е 199,2 лв. (187,2 лв. за 2016 г.), а средната стойност на транзакция от ПОС е 64,8 лв. (66,2 лв. за 2016 г.).

През 2017 г. броят на транзакциите „онлайн превключване на картови операции“ нараства с 6,8% спрямо предходната година. Броят на финансовите транзакции Switch за годината нараства с 12,1%, а броят на нефинансовите намалява с 10,0% спрямо 2016г.

РЪСТ НА ТРАНЗАКЦИИ "ОНЛАЙН ПРЕВКЛЮЧВАНЕ НА КАРТОВИ ОПЕРАЦИИ", БР.

КАРТОВИ УСЛУГИ

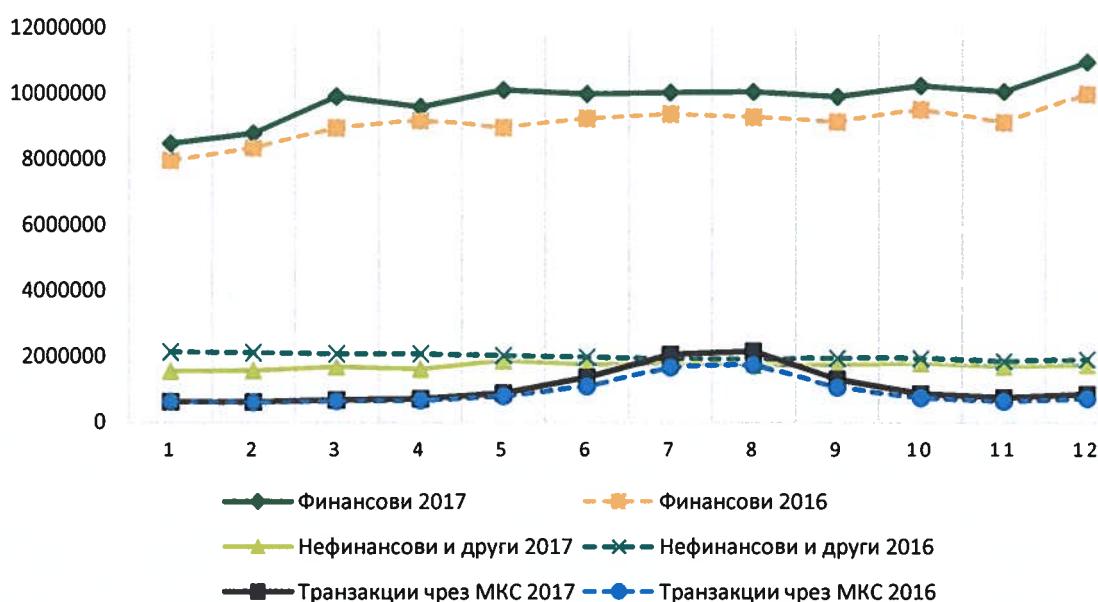
Картови услуги	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 %
Приемане	5 155	3 429	1 726	50,3
ATM и ПОС	1 940	2 068	-128	-6,2
Издаване	6 069	10 588	-4 519	-42,6
Карти и PIN	1 248	1 213	35	2,9
Loyalty	311	237	74	31,2
Sucard	538	625	-87	-13,9
UATP	650	458	192	41,9
Сигурност на картови транзакции	224	158	66	41,8
Общо приходи	16 135	18 776	-2 641	-14,1

ПРИЕМАНЕ

Нарастването на общия брой транзакции „Приемане“ за 2017 г. спрямо 2016 г. е в размер на 5,3%. Броят на финансовите транзакции с местни карти е нараснал с 8,4%, а на нефинансовите и други транзакции е намалял с 14,1%. Общийят брой на транзакциите с карти, издадени в чужбина се е увеличил с 17,2%, от тях, финансовите нарастват с 20,6%, а нефинансови и други намаляват с 1,5%.

Показаното увеличение на приходите с 50,3% спрямо 2016 г. се дължи на въведеното с новата структура на Тарифата от 2017 г. тарифиране на местното акцептиране на ПОС терминали. Приходите за 2016 г. са образувани само от приемане на транзакции с карти, издадени в чужбина.

РЪСТ НА ТРАНЗАКЦИИ "ПРИЕМАНЕ" ПО ВИДОВЕ, Бр.

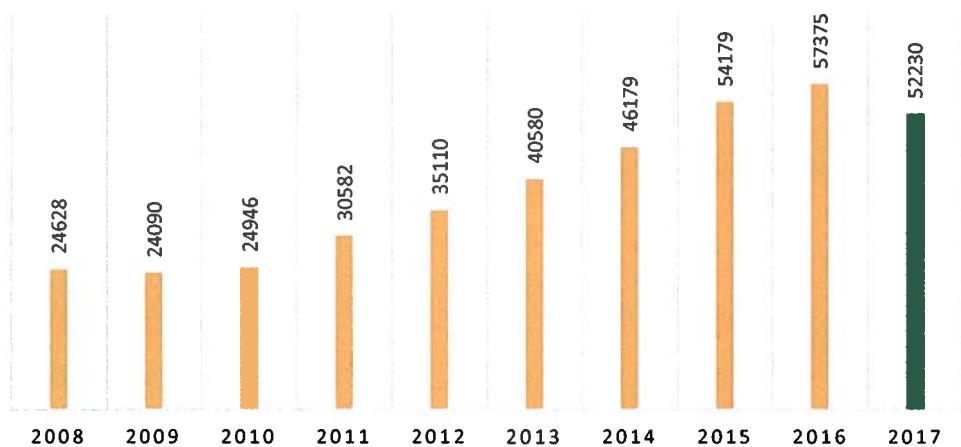
ТЕРМИНАЛНИ УСТРОЙСТВА

ПОС ТЕРМИНАЛИ

С новата Тарифа от януари 2017 г. бе въведена месечна такса за поддръжка на ПОС устройства. В началото на годината бяха закрити 6 100 бр. ПОС терминали от авторизационната система, а към края на годината броя на закритите ПОС терминали достигат 17 127. Така общият брой на ПОС устройствата в края на 2017 г. е 52 230, с 9,0% по-малко спрямо 31.12.2016 г.

През 2017 г. са обработени общо 51 578 заявки за ПОС. Броят на инсталираните ПОС терминали е 11 967, като от тях 4 359 са инсталирани с реални параметри, а 7 608 са подгответи за активация. Активираните терминали през годината са 7 596, а деактивираните са 39 бр. Заявките за промяна са 14 354, а извършените услуги по обслужване след ремонт са общо за 495 ПОС терминали.

БРОЙ ПОС, СВЪРЗАНИ КЪМ СИСТЕМА БОРИКА

Общият брой регистрирани търговци в Системата за сигурни плащания през Интернет към края на годината е 1 927, което представлява ръст от 28,0% спрямо предходната година. Броят на регистрираните нови търговци е 602, а на дерегистрираните – 177. Броят на успешните транзакции през системата е 2 644 311 на стойност над 225 млн.лв.

Участниците в системата за сигурни плащания през Интернет са 13.

В резултат на промяна в начина на тарифиране, приходите от такси за регистрирани търговци по схемата 3D Secure намаляват с 14,2%.

АТМ ТЕРМИНАЛИ

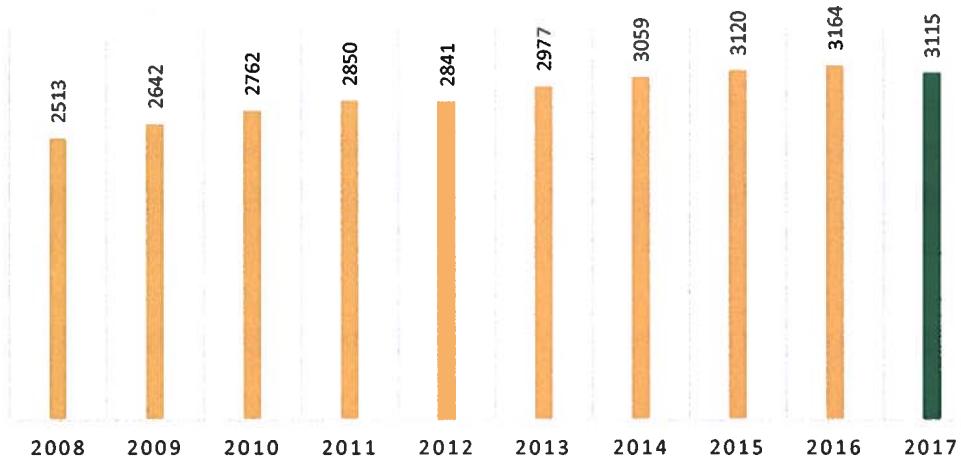
Отпадането на скалата за месечна такса свързаност на ATM към авторизационната система, доведе до реално намаление на цените. Същевременно има закриване на ATM-и в системата. През 2017 г. са открити нови или подменени стари общо 365 броя ATM, а са закрити общо 414 бр.

Общият брой банкомати, свързани към система БОРИКА към 31.12.2017 г. е 3 115, което е с 1.5 % по-малко спрямо края на 2016 г.

През годината е извършено сервизиране чрез зареждане на ключове на 383 броя банкомати, което е ръст от 76,5% поради кампанийни зареждания, свързани с миграция към Windows 7.

Проведени са общо 54 курса за обучение на 434 служители от 12 банки.

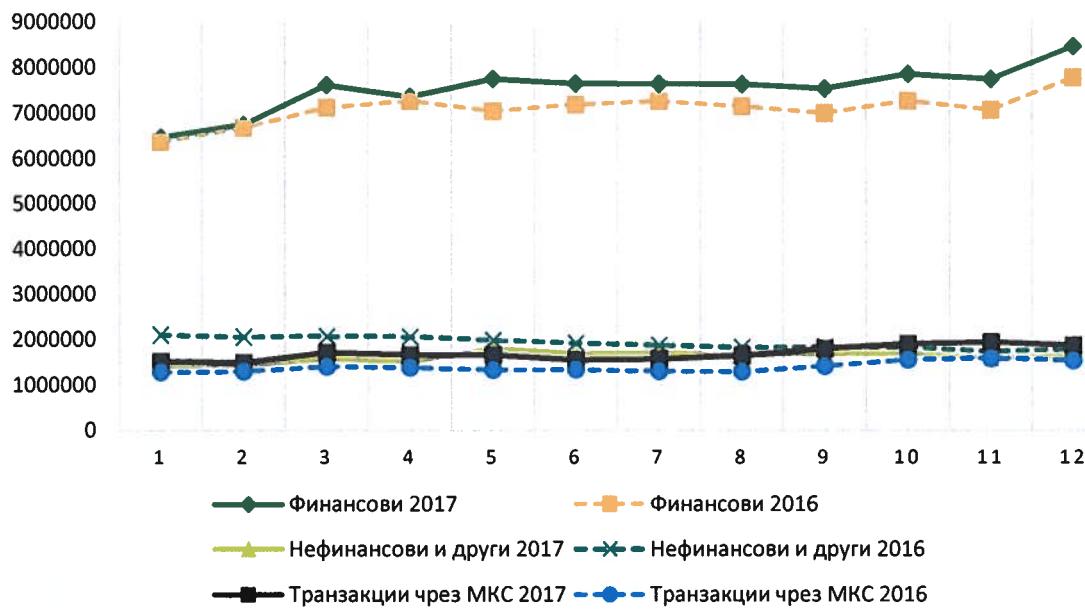
БРОЙ АТМ, СВЪРЗАНИ КЪМ СИСТЕМА БОРИКА

ИЗДАВАНЕ

Нарастването на общия брой транзакции „Издаване“ в страната и чужбина за 2017 г. е 4,2% спрямо 2016 г.

РЪСТ НА ТРАНЗАКЦИИ "ИЗДАВАНЕ" ПО ВИДОВЕ, Бр.

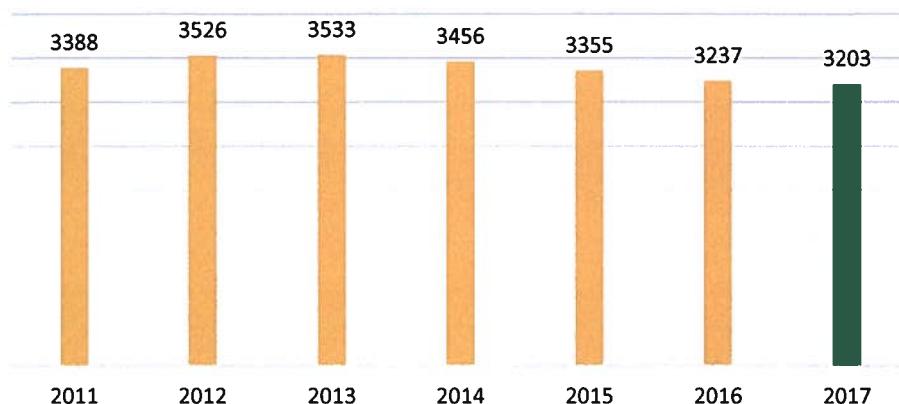
Броят на финансовите транзакции на терминали в страната е нараснал с 6,2%, а на нефинансовите и други транзакции е намалял с 16,0%.

Общийят брой на транзакциите с местни карти, на терминали в чужбина се е увеличил с 21,3%, като от тях, финансовите транзакции се увеличават с 24,2%, а нефинансови и други нарастват с 13,6%.

Намалението на приходите от „Издаване“ през 2017 г. спрямо 2016 г. от 46% е вследствие както на преструктурирането на тарифата, така и на окончателното прехвърляне на картите на банка от система БОРИКА към авторизационния център на групата, към която принадлежи банката.

Броят на поддържаните карти в авторизационната система през 2017 г. е намалял с 1,1% спрямо предходната година.

БРОЙ КАРТИ, ПОДДЪРЖАНИ В СИСТЕМА БОРИКА

Общийят брой регистрирани карти в Системата за сигурни плащания през Интернет към края на годината е 462 651, което представлява ръст от 127%. От тях 239 706 са VISA, а 222 945 са MasterCard. Регистрираните карти в системата само през 2017 г. са 335 289.

Приходите от такси за регистрирани карти по схемата достигнаха ръст от 40,1% спрямо 2016 г.

Общийят брой банки, участващи в системата за сигурни плащания е петнадесет.

През годината беше въведена в реална експлоатация и нова услуга - „Динамична еднократна парола чрез СМС“. Броят регистрирани карти за еднократна парола в Системата 3-D Secure към 31.12.2017 г. е 161 929.

КАРТИ И ПИН

При разработката на новата структурата на тарифата, услугата "Персонализация на карти" бе разделена на три части - подготовка, криптография и персонализация, като едновременно с това отпадна първата част от скалата за персонализация на чип – до 17 500 броя. Това доведе до реално намаляване на цената за персонализация и съответно до намаляване на приходите от тази дейност.

Броят на персонализираните карти се увеличава с 17,4%, а броят на издадените ПИН намалява с 3,8%. От всички персонализирани карти се пликоват 62,8% (76,6% през 2016 г.).

SUCARD

Приходите от Sucard се формират от лицензни такси, техническа поддръжка и еднократни приходи от доработки за съществуващи или привлечени нови клиенти. През 2017 г. приходите от доработки и внедряване са с 13,9% по-малко от 2016 г.

СИГУРНОСТ НА КАРТОВИТЕ ТРАНЗАКЦИИ

На 01.04.2017 стартира антифрод кол-център, където са съсредоточени антифрод дейностите в дружеството в комбинация с кол-център и сървисдеск за крайни клиенти на банки или самите банки. Центърът обслужва изцяло клиентите на банките със Sucard SaaS.

През годината стартираха две нови услуги – Разширена услуга за ползване на EMS и EMS Live и Блокиране на карти. Към разширената услуга се включи една банка. За услугата Блокиране на карти към момента имаме четири клиента, с един от които договор е подписан през първото полугодие на 2017 г.

ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ

Електронни услуги	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 %
B-TRUST	3 817	3 630	187	5,2
EFAKTURA	703	635	68	10,7
Общо приходи	4 520	4 265	255	6,0

УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ

В края на 2016 г. бе променена счетоводната политика, като приходите от удостоверителни услуги бяха разсрочени за периода на валидност на електронния подпис – 1 или 3 години. Това се отрази на приходите, защото големият ръст на нови клиенти, който бе отчетен през 2016 г. се прехвърли в 2017 г. В резултат, въпреки че издадените нови удостоверения за КЕП през 2017 г. спрямо предходната година намаляват с 19,3%, приходите нарастват с 5,2%.

За ръста от 5,2% допринася и увеличаването с 1,5% на общият процент на продължените и преиздадени сертификати, който към края на годината възлиза на 80,7% от броя на валидните КЕП за същия период на 2016 г.

През годината стартира и проект за разработка на облacen КЕП. Предстоят доработки, тестове и внедряване в продукционна среда, като на потребителите ще се предостави възможност да подписват с облacen КЕП чрез мобилните си устройства през 2018 г.

През 2017 г. стартира и работа по разработка на електронен магазин за удостоверителни услуги. Проектът ще бъде внедрен в експлоатация също в началото на 2018 г.

E-FAKTURA

През 2017 г. към системата eFaktura.bg са включени 87 нови издателя, като с тях общият брой на клиентите достигна 653.

Броят на „входящите фактури за 2017 г. достигна 5 719 404 бр. Отбелян е ръст от 4,8% сравнено с 2016 г. Ръстът се дължи изключително на нарастване на „входящите фактури“ на съществуващи клиенти, тъй като новите клиенти в голямата си част са малки издатели.

ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ

Информационни услуги	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 %
Софтуерни услуги	1 525	1 435	90	6,3
SWIFT	919	467	452	96,8
Инфобанк	110	100	10	10,0
Електронно известяване	26	3	23	766,7
Общо приходи	2 580	2 005	575	28,7

СОФТУЕРНИ УСЛУГИ

Приходите от Софтуерни продукти се формират от лицензни такси, техническа поддръжка и еднократни приходи от доработки за съществуващи и привличане на нови клиенти. През 2017 г. приходите от доработки и внедряване са с 1,7% по-малко от 2016 г. Приходите от техническа поддръжка на продукти нарастват с 6,3% през 2017 г. в резултат на внедрени решения при нови клиенти на продуктите „Запори“ и „Обществен трезор“.

SWIFT

Големият ръст на приходите от SWIFT Сервизното Бюро е формиран от:

- увеличение на цените за предоставяните услуги в следствие на промени в ценовата политика от страна на Swift и съответно повишение на цените на сервизното бюро от януари 2017 г.
- присъединяването към SWIFT SSB на още един участник, с когото клиентите на бюрото стават 15.

ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ

Инфраструктурни услуги	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 %
Комуникационни услуги	236	227	9	4,0
Инфраструктура като услуга	35	38	-3	-7,9
Общо приходи	271	265	6	2,3

За 2017 г. година не беше планирано разширяване на дейностите от тези бизнес линии. През тази година е планирана подготовка на инфраструктурата, чрез която да се създадат възможности за развитие на тези услуги.

През годината е подписан нов договор с клиент на комуникационните услуги.

НАЦИОНАЛНА КАРТОВА СХЕМА

Национална картоva схема	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 (х.лв.)	Изм. 2017/2016 %
НКС	46	0	46	100,0
Общо приходи	46	0	46	100,0

От януари 2017 г. всички институции на пазара стартираха техническата подготовка на терминалните си мрежи за приемане на новата карта.

Към края на 2017 г. е достигнато 100% приемане на Bcard на банкомати в България и 85% приемане на ПОС терминали. През ноември 2017 г. пилотът бе разширен с нови 5 000 карти. Официално пилотът с Bcard се очаква да приключи в първото тримесечие на 2018 г.

От началото на месец май 2017 г. стартира пилот на система за Управление на Оспорени транзакции с карти, издадени в България, който приключи в края на юли 2017 г. От август 2017 г. стартира и таксуването на всички банки и платежни институции, участници в Портала. Избран бе и състав на Арбитражната комисия към Националната картоva схема.

През месец юни 2017 г. бяха приети допълнения в Правилата на НКС по отношение на Продукти в ограничена мрежа, които имат за цел да покрият продукти, които в момента се управляват на хартия.

Стартира и пилотен проект "Proof of concept" с първи Издател в ограничена мрежа. Проектът премина от пилотна в реална експлоатация през декември 2017 г.

Проектът за реализация на безконтактна и технология PURE на НКС ще стартира през 2018 г.

ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

БОРИКА АД продължава да спазва принципите на ефикасно разходване на средствата, като върху покупките са упражнява постоянен ефективен контрол. Увеличението на разходите е през 2017 г. е формирано основно от ръст в разходите за персонал и разходите за външни услуги.

Разходи за дейността	Отчет 2017 (х.lv.)	Отчет 2016 (х.lv.)	Изм. (х.lv.)	Изм. %
Разходи за материали	1 132	1 166	-34	-2,9
Разходи за външни услуги	6 844	6 326	518	8,2
Разходи за амортизации	5 079	5 505	-426	-7,7
Разходи за персонал	13 728	12 646	1 082	8,6
Други разходи	303	553	-250	-45,3
Общо	27 086	26 196	890	3,4

СТРУКТУРА НА ОПЕРАТИВНИТЕ РАЗХОДИ

РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

Разходи за материали	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. (х.лв.)	Изм. %
Разходи за горива	88	85	3	3,5
Електроенергия и топлоенергия	350	407	-57	-14,0
Материали за електронен подпис	201	213	-12	-5,6
Материали за карти и ПИН	187	219	-32	-14,6
Канцеларски и офис материали	205	194	11	5,7
Рекламни материали	93	37	56	151,4
Други разходи	8	11	-3	-27,3
Общо разходи	1 132	1 166	-34	- 2,9

Въведените нормативните промени в отчитането на разходите за автомобили доведоха до увеличение на разходите за горива.

Разходите за електроенергия намаляха в резултат на сключване на нов договор с доставчик на ел.енергия в следствие на либерализацията на пазара.

Намалението на разходите за карти и ПИН се дължи на фактическо намаление на производството на ПИН и пликоването на карти от 3,8% спрямо 2016 г.

Материалите за електронен подпис намаляват поради спад в продажбите на удостоверителни услуги за нови клиенти спрямо предходната година.

В резултат на новата корпоративна визия на БОРИКА АД бяха проведени няколко маркетинг и рекламни кампании с цел представяне и утвърждаване на новия имидж на дружеството. В резултат разходите за реклами материали и реклама се увеличават спрямо предходната година.

РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходи за външни услуги	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. (х.лв.)	Изм. %
Телекомуникационни разходи	374	368	6	1.6
Сервизни и лицензионни такси	3470	3278	192	5.9
Наеми на сгради и техника	908	921	-13	-1.4
Поддръжка на офиси	80	96	-16	-16.7
Реклама	208	184	24	13.0
Одити и сертифициране	323	345	-22	-6.4
Застраховки	64	71	-7	-9.9
Данъци и такси	138	144	-6	-4.2
Квалификация и обучение	117	140	-23	-16.4
Консултантски услуги	829	527	302	57.3
Транспортни разходи	77	98	-21	-21.4
Текущи ремонти	172	71	101	142.3
Други	84	83	1	1.2
Общо разходи	6 844	6 326	518	8,2

Основните фактори за увеличението на разходите за външни услуги са:

- **Сервизни и лицензни такси** - закупени и внедрени са допълнителни лицензи от Microsoft, Oracle и Swift. Лицензите са необходими както за поддръжката на оперативните дейности на дружеството така и по различни проекти като проектите за внедряване на система за ТРЗ и човешки ресурси и модул управление на проекти в ERP системата – Акзапта (AX).
- **Консултантски услуги** - тук са отчетени разходи за услуги, свързани с внедряване на системата за човешки ресурси и надграждане на процеси в AX. Отчетени са и средства за услуги, свързани с изготвянето на архитектурни проекти и енергийно обследване във връзка с изпълнение на капитални проекти. През годината са изпълнени консултантски услуги и по проекта BNG и е платена първата фаза „Предварителен проучвателен проект“.
- **Текущи ремонти** – увеличението се дължи на реализирани текущи ремонти на сградите в София и офиси в страната, ремонта на фоайето и търговския офис в сградата на цар Борис III.

РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИИ

Разходите за амортизации достигат 5 079 хил.lv. и намаление спрямо предходната година от 7,7%. Голяма част от закупените активи по Инвестиционната програма на дружеството бяха реализирани през декември и въведени в експлоатация в края на годината. Разходите за амортизация на ново закупените активи ще се проявят през следващата година.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

Разходи за персонал	Отчет 2017 (х.lv.)	Отчет 2016 (х.lv.)	Изм. (х.lv.)	Изм. %
Трудови възнаграждения	11 380	10 374	1 006	9,7
Социални осигуровки	1 403	1 266	137	10,8
Социални надбавки	1 052	1 010	42	4,1
Общо разходи	13 835	12 650	1 185	9,4
Капитализирани собствени разходи	-107	-4	-103	2575,0
Разходи за персонал общо	13 728	12 646	1 082	8,6

През годината са наети нови служители, като девет от тях са назначени във връзка с проекта БОРИКА НГ, а останалите по изпълнение на дейности, в следствие на новата организационна структура, приета през 2017 г. В резултат на новите назначения се увеличават и разходите за социални надбавки.

Разходите за трудови възнаграждения на служителите са увеличени с 6%, така че БОРИКА АД да бъде релевантна на нивата на възнаграждение в ИТ сектора.

Разходите за осигуровки се увеличават, както в следствие на новоназначените служители, така и на нормативно увеличаване на осигурителни вноски от началото на 2017 г.

В състава на ключовия управленски персонал са включени членовете на Съвета на директорите, в т.ч. и Главния изпълнителен директор. За 2017 г. те са получили възнаграждения (заплати и други краткосрочни доходи) на обща стойност 729 хил.лв. (2016 г.: – 748 хил.лв.).

В „Капитализирани собствени разходи“ са натрупани 107 хил. лв., представляващи капитализирани разходи по разработка на вътрешно-генериирани активи - Credild, един етап от проекта по разработка на Електронен портал за оспорени плащания, Облачен КЕП и Електронен магазин за продажба на удостоверителни услуги. Разработките на облачния КЕП и Електронния магазин ще приключат през 2018 г.

ДРУГИ РАЗХОДИ

Стартирането на редица проекти за развитие на системи и продукти в БОРИКА доведоха и до увеличаването на разходите за командировки.

В „Представителни разходи“ са отчетени средства за организиране на мероприятия, свързани с новата корпоративна идентичност. Проведени са и работни срещи, свързани със запознаване на служителите с предприетите стратегически промени по отношение на бизнес процесите в дружеството. Отчетени са и разходи, свързани с провеждането на предварителната фаза от проекта БОРИКА НГ.

Голямото намаление в „Други разходи“ е в следствие на отнесени през 2016 г. еднократни разходи, които включват отписани капитализирани разходи и непризнат данъчен кредит по ЗДДС за проекта по изграждане на КИЦ, който беше прекратен от СД.

Други разходи	Отчет 2017 (х.лв.)	Отчет 2016 (х.лв.)	Изм. (х.лв.)	Изм. %
Командировки	156	72	84	116,7
Представителни мероприятия	87	62	25	39,6
Други	60	419	-359	-85,7
Общо разходи	303	553	-250	-45,3

БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ

СТРУКТУРА НА АКТИВА

В Отчета за финансовото състояние на БОРИКА АД за 2017 г. активите са на обща стойност 51 778 хил. лв., което е намаление от 18 966 хил. лв. или 26,8%.

Спримо 2016 г. нетекущите активи нарастват с 3 498 хил. лв. или с 14,9%, което е резултат основно от ръст на нематериални активи. Текущите активи намаляват с 22 464 хил. лв. или с 47,6%, в следствие на изплатените дивиденти на акционерите.

Нетекущите активи имат относителен дял 52,2% от общия размер на активите, а текущите активи съответно 47,8%.

В нетекущите активи (взети за 100%) с най-висок дял са имоти, машини и оборудване от 75,7%, следвани от нематериалните активи, съответно 22,6%.

С най-висок относителен дял в текущите активи (взети за 100%) са парични средства и парични еквиваленти – 55,3%, следвани от срочни депозити в банки, съответно 18,8%.

Сравнение на структурата на актива за 2017 г. спрямо 2016 г.

СТРУКТУРА НА ПАСИВА

Собственият капитал на БОРИКА АД за 2017 г. е на стойност 46 990 хил. лв. Спримо 2016 г. намалението е в размер на 18 307 хил. лв. или 28,0%, което е следствие на изплатени дивиденти на акционерите през годината и за сметка на допълнителните резерви, натрупани през предходните години.

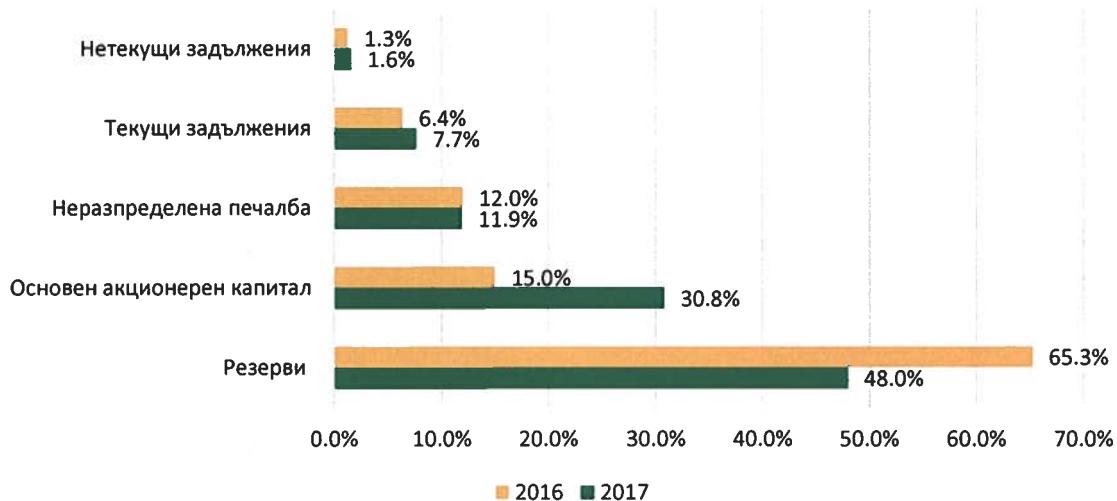
С най-висок относителен дял в структурата на пасива е собствения капитал от 90,8%. От него (взет за 100%) с най-голям дял са резервите – 52,9%, следвани от основния капитал с относителен дял 34%. Спримо 2016 г. основният акционерен капитал се увеличава с 5 319 хил. лв. или с 50,0% в резултат от решението на акционерите за увеличение на акционерния капитал.

Общите пасиви намаляват с 659 хил. лв. или с 12,1%. Относителният им дял в структурата на пасива е 9,2%.

Нетекущите задължения намаляват с 99 хил. лв.

Текущите задължения намаляват с 560 хил. лв. С най-висок относителен дял в структурата на текущите задължения са предплатени суми от клиенти с 47,2%. Задълженията към персонала представляват 22,4% от текущите задължения, а търговските задължения – 21,7%.

Сравнение на структурата на пасива за 2017 г. спрямо 2016 г.

ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА

БОРИКА е компания с традиции в корпоративната политика и култура. Тя поставя качествената консултация, вниманието и индивидуалния подход към клиента на първо място, което допринася за изграждането на позитивен имидж, повишаване познаваемостта на марките и запазване на лоялността на клиентите.

Благодарение на поддържането на висок стандарт при обслужването на клиентите, БОРИКА успява да задържи и увеличи броя на клиентите си. Гарантираното качество на услугите е допълнено с професионално ниво на след-продажбена поддръжка. За това допринася и обратна връзка от клиентите.

Доброто познаване на целевите пазари, се постига чрез постоянното проучване на пазарната среда и изменящите се потребности, проучване на правни, икономически, ценови и конкурентни фактори, които влияят върху маркетинговата политика на дружеството и неговите продажби.

Усилията в търговската политика на БОРИКА през годината бяха насочени към:

- Поддържане и актуализиране на Каталога на услугите на БОРИКА, в който са подробно описани характеристиките и начина за предлагане на услугите, предоставяни от дружеството;
- Съществено изменение на структурата на услугите и оптимизация на цените в Тарифата на дружеството;
- Въвеждане на нови услуги и/или нови функционалности към съществуващите такива, с цел по - добро обслужване както на банките и компаниите от публичния сектор в България, така и на останалите клиенти на БОРИКА;
- Идентифициране на потенциални за дружеството нови клиенти и провеждане на целенасочени реклами кампании;
- Утвърждаването на информационните услуги на БОРИКА като предпочитана среда за обслужване на бизнес-процеси чрез електронни канали;
- Модернизация и разширяване на спектъра от електронни услуги;
- Изграждане на корпоративен имидж и повишаване разпознаваемостта на нашите брандове, чрез организирането на различни мероприятия.

ЦЕНТЪР ЗА ПОМОЩ

„Центърът за помощ“ е едно от ключовите предимства на компанията пред нейните конкуренти. Постоянното повишаване на компетентността на служителите в центъра за помощ, както и следенето на често срещаните проблеми и тяхното превантивно решаване се оказват ключови за подобряване на работата, както и за повишаване на клиентската удовлетвореност.

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Дейностите, свързани с управлението на човешките ресурси, са съществена част от мениджмънта на БОРИКА АД, като фокусът е върху обединяване на човешките ресурси с останалите ресурси на дружеството, с цел постигане и реализиране на бизнес целите.

Разбирането на ръководството е, че структурата и ефективността на системата за управление на човешките ресурси зависят от големината на организацията, структурираността на бизнес процесите и общата управленска политика на дружеството.

В тази връзка са и основните цели на HR мениджмънта, които имат за цел да осигурят:

- постигане целите на дружеството чрез мотивирани служители;
- привличане на високо квалифицирани служители и задържане на добрите професионалисти;
- създаване на среда, която да поощрява ангажираността на служителите за качествено изпълнение на задълженията им в съответствие с бизнес и стратегическите цели на дружеството;
- използване на пълния капацитет и възможности на служителите в работния процес;
- създаване на безопасни и здравословни условия на труд;
- създаване на условия и възможности за повишаване на знанията, уменията и професионалната експертиза на служителите, както и за кариерното им развитие;
- прилагане на политика за хармонизиране на бизнес потребностите с тези на човешките ресурси с цел подобряване на резултатите от работата;
- удовлетвореност от труда и постигнатите резултати.

За успешното реализиране на HR целите през 2017 г. бяха предприети съществени промени в процесите за управление на човешките ресурси на БОРИКА АД.

Дружеството е в процес на внедряване на нова система за управление на ЧР – HeRMeS, която осигурява проследяване на взаимовръзката между отделните процеси, оперативен достъп и анализ на цялата информация, необходими за ефективно управление на човешките ресурси.

В тази връзка и с цел създаване на рамка от ценности, принципи и правила на поведение, които да подпомагат устойчивото развитие на дружеството и да осигурят корпоративна принадлежност на служителите към дружеството през 2017 г. е приет Етичен кодекс на БОРИКА АД.

Основните цели, залегнали в Етичния кодекс на дружеството са:

- създаване среда на добронамереност към околните чрез спазване на морала и най-високите етични стандарти за поведение в обществото;

- висок професионализъм, лична и служебна отговорност от служителите пред клиентите, акционерите, обществото и закона;
- налагане и утвърждаване доброто име и престиж на БОРИКА АД в обществото като желан работодател и надежден партньор.

Наред с това стартира преглед на вътрешните процедури за управление на човешките ресурси, като се направи цялостна промяна на два от основните HR документа на дружеството - Правилника за Вътрешен трудов ред и Процедура за управление на трудовите взаимоотношения.

Промените в тези два документа имат за цел да осигурят ефективна организация на работа в дружеството, съобразно особеностите на неговата дейност, а именно:

- създаване на предпоставки за укрепване на трудовата дисциплина;
- пълноценно и рационално използване на работното време;
- информиране на участниците в трудовия процес за основните им задължения и отговорности;
- дефиниране на нова организационна структура и функционално описание на съответните структурни единици, функции по длъжности;
- ясно дефиниране и ангажираност на мениджърите в процеса по подбор, обучение и развитие на новите служители;
- ефективно управление и администриране на трудово-правните отношения със служителите;
- управление на процеса по представянето на служителите;
- елиминиране на възможността от излишни/неправилни практики в дружеството чрез установяване на ефективни оперативни и контролни дейности в процеса по управление на ЧР.

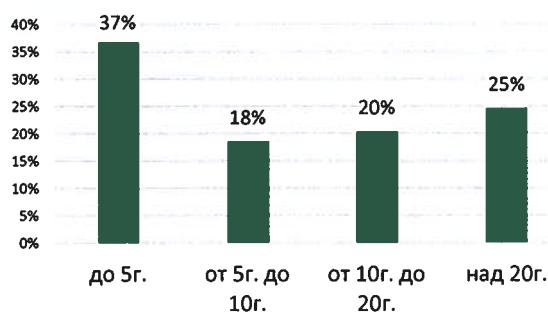
БОРИКА АД стимулира и инвестира в непрекъснатото надграждане и развитие на професионалните знания, умения и компетенции на своите служители. Водено от тези принципи и през 2017 г., дружеството осигури участие на свои служители в различни обучения, семинари и специализирани курсове, с цел повишаване на експертизата и надграждане на специфични умения и компетенции, рефериращи пряко към дейността на дружеството.

Към 31.12.2017 г. броят на служителите е 330 человека.

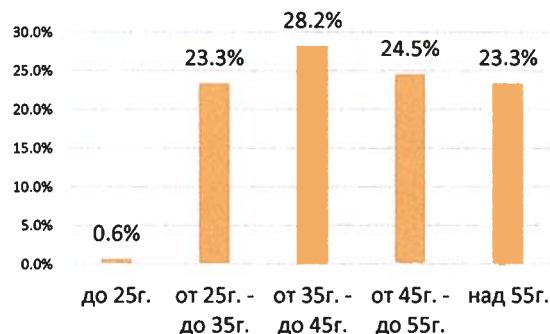
Функционална структура на персонала	12.2017	12.2016
Управленска дейност	8	8
Развойна дейност	79	67
Оперативна дейност	102	93
Търговски персонал	81	81
Административни специалисти	27	27
Обслужващ и помощен персонал	33	29
Общо персонал (бр.)	330	305

Средната възраст на служителите е 44,5 години, а средната продължителност на работа в дружеството е 10,9 години.

Продължителност на работа в БОРИКА АД (%)

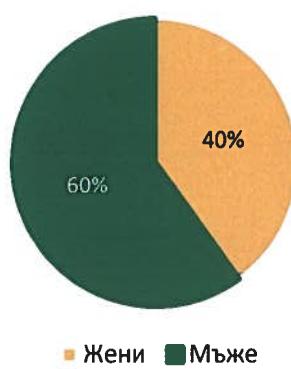

Разпределение на служителите по възраст (%)

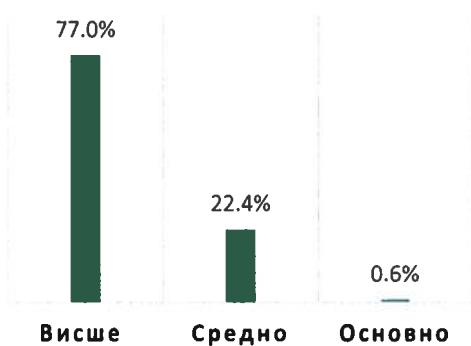

Разпределението на служителите по пол и образование е следното:

Структура по пол (%)

Разпределение на служителите по образование (%)

СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

През 2017 г. БОРИКА продължи да развива своята политика за Корпоративна социална отговорност (КСО). Наред с финансовите дарения, компанията се стреми да инициира и да участва активно в реализацията на съвместни проекти с неправителствени организации.

Основен фокус в КСО политиката на дружеството бяха инициативи, свързани с осигуряването на по-добри условия за живот и образование на децата на България.

През месеците ноември и декември 2017 г. БОРИКА за пръв път реализира маркетинг кампания, свързана с кауза, в подкрепа на фондация „Нашите недоносени деца“. Тя се проведе под мотото „Подпиши се електронно за едно по-щастливо детство“. За периода на кампанията, за всеки нов или подновен електронен подпис B-trust, БОРИКА дари 1 лев на Фондацията за откриването на първия център у нас, посветен на нуждите на недоносените деца и техните семейства - „Малки чудеса“. Събраните средства бяха инвестиирани в закупуването на специализирано оборудване, както и заплащането на режийните разходи и консумативите за центъра за 2018 година.

Реализираната от БОРИКА рекламна кампания във всички информационни канали (телевизия, радио, онлайн, преса), допринесе за популяризиране на каузата и привлече вниманието на аудиторията към проблемите на недоносените деца и техните семейства.

През месец ноември БОРИКА реализира вътрешна инициатива, като закупи и подари на всеки служител плетена „жилетка“ за фирмения чаща. Плетивата бяха изработени от доброволци на фондация „Нашите недоносени деца“, а средствата от закупуването им бяха дарени за инициативата „Да плетем и шием за недоносените бебета“.

В края на годината, БОРИКА и SOS детски селища България поставиха началото на съвместен проект, фокусиран върху образованието и развитието на деца, лишени от родителска грижа или в риск да я изгубят. Проектът е дългосрочен и ще продължи и през 2018 година. Основните цели са:

- Повишаване степента на включване в образователната система на деца в неравностойно социално положение;
- Повишаване мотивацията на децата за посещение на училище чрез включване в извънкласни дейности, развитие на таланти и нови умения;
- Превенция на емоционално-поведенчески прояви чрез идентифициране на проблеми в развитието и възпитанието на децата и специализирана работа по тях.

За дейността си през годината БОРИКА беше отличена за втори път от SOS детски селища България с приза „Най-значим корпоративен дарител за 2017“, по време на Годишните награди за корпоративни партньори на сдружението - „Едно семейство“.

През 2017, за втора поредна година, БОРИКА се включи в благотворителната инициатива „Българската Коледа“.

През 2018 година БОРИКА ще продължи да развива активно социалната си дейност, като разшири партньорствата си с неправителствени организации, членува и участва в инициативи на организации с КСО насоченост, ангажира служителите си в подобни дейности.

ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ

БОРИКА АД поддържа високо ниво на сигурност на системите, подсистемите, сървърите и работните станции, на системите за реално време и финансово обслужване, съгласно изискванията на VISA и MasterCard и стандарта за сигурност PCI/DSS.

През годината бяха извършени следните дейности по поддържане и повишаване на сигурността:

- Повишаване на защитата на уеб приложенията и данните от известни кибер атаки и анализ на потребителските достъпи до бизнес критични приложения;
- Разширяване на обхвата на извършваните периодични тестове за уязвимости с добавяне на нови продукционни мрежови сегменти.
- Подобряване на сигурността във връзка с покриване на нуждите на VbV, с което се осигури възможност за инспектиране на трафика и мониторинг на мрежовия сегмент на VbV.
- Изгответи и внедрени бяха нови изисквания за сигурност на мрежовите зони в дружеството с цел въвеждане на единни правила за сигурност.
- Разширяване на обхвата на централизирания антивирусен софтуер и на системата за защита на интегритета на файловете.
- Внедряване на централизирано управление на мобилни устройства.
- Подобряване на организацията на отдалечения достъп, контрол на използваните устройства, внедряване на система за двуфакторна автентификация.
- Осигуряване на сигурността на критични за работата на БОРИКА уеб приложения, чрез внедлено решение за защита от разпределени атаки за отказ на услуги (DDoS), което намалява риска за отпадане на уеб услуги вследствие на подобни интернет атаки.

През месец април беше организиран и проведен успешно външен тест за проникване (penetration test) с обхват на външен и вътрешен тест на инфраструктурата и приложенията на дружеството. Успешно са проведени всички външни одити, свързани с доказване на съответствие със стандартите PCI CP Physical Security и Logical Security на VISA и MasterCard, PCI 3D Secure (VbV) и PCI DSS.

През месец май 2017 г. дружеството премина успешна сертификация по eIDAS като Доставчик на удостоверителни услуги B-Trust.

Успешно беше проведен и одит от АФА ООД в БОРИКА АД като оператор на платежни системи, според изискванията на Наредба № 16 на БНБ.

През 2017 г. бяха извършени всички планирани дейности по експлоатацията на Система за управление сигурността на информацията (СУСИ) и Системата за управление на качеството (СУК), и защитата на техните сертификати. Успешно бяха приключени два контролни одита на СУК и СИСИ, съответно през месец януари и юли 2017 г.

През 2017 г. беше подложена на преоценка и подобреие Система за управление на риска. Беше променен Методът за оценка на риска и съответната процедура за неговото прилагане. Променени бяха основно Списъкът с обекти за оценка на риска и Списъкът с рискове, уязвимости и заплахи. Проведоха се две оценки на риска – през месец март 2017 г. и ноември 2017 г.

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2017

Инвестиционната програма на БОРИКА АД е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в „Стратегия за развитие на бизнеса на БОРИКА АД за периода 2017 – 2021 г.“

Изпълнението на инвестиционната програма за 2017 г. е в размер на 9 641 хил.lv.

Инвестиционни проекти	Отчет 2017	
	ДА (х.lv.)	Текущи разходи (х.lv.)
Програма „Технологично развитие на БОРИКА“, част "Acquiring с прилежащия му Back-Office" (Device handling, Device management - ATM and POS, Back-Office Acquiring)	3 736	366
Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	2 157	126
Проекти поддържащи бизнес линията „Инфраструктурни услуги“	1 630	8
Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	197	44
Капитално строителство	300	197
Информационна сигурност	108	132
Развитие на картови услуги и електронни услуги	496	37
Вътрешно-генериирани активи	107	0
Общо средства за технологично развитие	8 731	910

- **Програма „БОРИКА Нова Генерация“:**
 - През м. ноември 2017 г. приключи „Предварителен проучвателен проект“ с доставчика на избраното решение по проекта.
 - В края на годината бяха финализирани юридическите преговори и подписани договорите. Платен е договорения аванс.
 - Предвидено е внедряването да се осъществи в рамките на 3 години, като ще премине поетапно в 12 фази с цел минимизиране на рисковете и възможно съкращаване на срокове за замразяване на нови разработки.
- **„Технологично обновяване на съществуваща инфраструктура и общи услуги“** - закупени са допълнителни лицензи Oracle. Инвестирано бе в допълнителна инфраструктура и лицензи за развитието на услугата SWIFT сервисно бюро. Направено е обновяване на съществуващите блайд сървърни шасита за изравняване на ресурсите в двата дейта центъра. В ход е програма от проекти за реинженеринг на съществуващите системи и процедури за управление на ИТ услуги (Change management, Incident management, Monitoring, Service request management, Access control). Проектът за „Комплексно решение за Backup“ е в процедура по избор на изпълнител и доставка. Избрана е платформа за фиксираната телефония – Skype for Business, като е изградено централизирано решение в двата дейта центъра. Изпълнена е в планирания обем програмата за обновяване на персонални компютри, принтери, мобилни

телефони и друга офис техника. Обновен е автопарка за управленски нужди и е оптимизиран този за общи нужди с което значително е намалена средната възраст на служебните автомобили.

- **Редизайн и изработка на нови сайтове на БОРИКА** – завършени са проектите за разработка на новите сайтове – корпоративен, сайтове на B-trust, eFaktura и Mobb. Работата по сайта на Bcard ще продължи и през 2018 г.
- **Развитие на вътрешни системи за управление и контрол** – извършено е надграждане на част от бизнес процесите, реализирани в ERP системата. Закупени са лицензите и стартира проект по внедряване на модул „Управление на проекти“. Едновременно с това се закупи нова система за управление на човешките ресурси, като основната ѝ функционалност беше внедрена до края на 2017 г.
- **Проекти поддържащи бизнес линията „Инфраструктура“** – направен е реинженеринг на корпоративната мрежа на дружеството, обновена и прivedена в съответствие е инфраструктурата в двата дейта центъра. Предговорени и модернизираны са услугите на основните доставчици – Виваком и Мтел, като са присъединени към мрежата на дружеството и офисите от търговска мрежа.
- **Капитално строителство** – завършен е ремонта на фойето и търговския офис в сградата на цар Борис III. Проведен е конкурс за изпълнител на проекта „Усвояване на терасата на 4-ти етаж в сградата на ЦУ“. В ход е проектиране за преустройство на останалата част от етажа с цел добавяне на около 35 нови работни места. Стартира процедура по узаконяване на проекта за обособяване на подход за товаро разтоварна дейност на „чувствителни“ активи свързано с привеждане в съответствие с изискванията на PCI стандарта по одитни забележки на VISA. Има проект за преустройство на центъра за персонализация на карти и печат на пин. Тези два проекта са свързани и изпълнението им ще бъде продължено през следващата година. В ход е преустройство на настия офис в културен институт „Красно село“ във връзка с промяна на предназначението на офиса – от търговска точка, става офис на НКС, Платежни услуги и зала за срещи/обучения с капацитет до 30 человека. Направено е проектиране на преустройство на 1-ви етаж на ЦУ на дружеството и тече процедура по избор на изпълнител.
- **Развитие на информационната сигурност** (действията в областта на научноизследователската и развойната дейност) - по различните проекти за развитие на информационната сигурност са извършени следните дейности:
 - Подобряване на контрола при отдалечен достъп – по проекта беше направен анализ, изготвени бяха концепция и политика за управлението, контрола и механизмите за осигуряване на отдалечен достъп. На базата на политиката беше разработен документ, описващ нейното практическо приложение за системите, които са налични в БОРИКА АД.
 - Направен беше избор на система за следене на състоянието на компютрите/устройствата при отдалечен достъп. В резултат на това беше подобрена сигурността при осъществяване на отдалечен достъп чрез въвеждане на проверка (device posturing) на компютрите/устройствата по критерии за сигурност. Като част от този проект беше тествано и избрано решение за двуфакторна автентификация, което ще се използва за достъп до

зоната за управление с цел повишаване на сигурността и в изпълнение на изискванията на PCI-DSS, което ще бъде закупено през 2018 г.

- Внедряване на система за управление на мобилни устройства - като част от този проект бяха изгответи правила за управление на мобилните устройства в дружеството. Бяха приложени политики за управление на мобилните устройства чрез използване на софтуерните средства на Майкрософт. В резултат беше подобрен и контролът върху мобилните устройства в дружеството, имащи достъп до вътрешни информационни ресурси.
- Проект за управление на логическите достъпи - в резултат на изпълнението на проекта бяха създадени правила за управление и контрол на процесите по предоставяните достъпи за служители и трети страни. Беше разработена нова функционалност на процесите по управление на достъпите в системата за управление на Системата за управление на услугите (HPSM).
- Проект по оценка и обединение на съществуващите домейни - проектът е изпълнен с външна консултантска помощ като беше направен детайлен анализ на съществуващата Майкрософт домейн инфраструктура. Беше изгответ доклад с конкретни предложения за оптимизация на съществуващата инфраструктура, както и предложения за подобряване на ефективността на управлението на Майкрософт активната директория, в съответствие със специфичните изисквания на дружеството, на регулатии и стандарти.
- Осигуряване на защита срещу отказ от услуги - Защита от DDoS (Distributed Denial of Service). Като част от проекта през годината беше направено проучване на пазара на услуги за осигуряване на защита срещу отказ от услуги - Защита от DDoS, на база на което се взе решение за осигуряване на защита чрез съществуващ доставчик на дружеството. Защитата обхваща най-критичните видими от интернет услуги на дружеството.
- Проект по покриване изисквания на eIDAS за удостоверителна услуга B-Trus чрез сертифициране - дружеството беше успешно сертифицирано, като покри изискванията за съответствие на eIDAS, което повиши конкурентоспособността на услугата B-Trust.
- Проект за подобряване на защитеността на крайните устройства – чрез реализирането на проекта беше постигнато унифициране на използваниите средства за защита от зловреден софтуер и се подобри възможността за бързо и лесно проследяване и мониторинг при наличие на зловредна активност на лаптопи и работни станции на дружеството.
- Обновяване и поддържане на техническите системи за физическа сигурност – извършена е подмяна на детектори на системата за пожароизвестяване за сградата Оперативен център, разширение на системата за видеонаблюдение в машинна зала на Оперативен център и подмяна на външното видеонаблюдение в ЦУ.
- **Вътрешно-генериирани активи** – през годината са капитализирани средства за доработки в „Електронен портал“, разработка на „Електронен магазин“ и новите продукти „CredID“, „BSecure“ и „Облачен КЕП“.

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА ЗА 2018

Инвестиционната програма на БОРИКА АД е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в „Стратегия за развитие на бизнеса на БОРИКА АД за периода 2018 – 2022 г.“

В инвестиционната програма за тригодишен период са включени средства за:

Инвестиционни средства по проекти	Инвестиции (хил.лв.)		
	2018	2019	2020
1.Програма „Технологично обновяване на картова система БОРИКА“	7 750	6 100	360
2.Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	3 510	1 390	1 330
3.Капитално строителство	1 145	405	110
4.Проект „Сертификация на резервно оборудване на VISA и MasterCard“	200		
5.Развитие на картовата система и удостоверителни услуги	710	200	100
6.Проект „ATM Monitoring“	700	195	195
7.Проект “Terminal Service Provider”	1 375	1 000	1 000
8.Проекти НКС	510	300	
9.Проект “Приемане на плащания на НАП“	530		
10.Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	280	490	150
11.Информационна и физическа сигурност	400	240	275
Общо средства за развитие	17 110	10 320	3 520

- Програма „Технологично обновяване на картова система БОРИКА“**

Внедряването на Way4 в БОРИКА ще се осъществи в 12 функционално определени фази и следва да приключи в рамките на три години (до края на 2020 г.)

В частта на регулираните услуги проектът стартира с фаза ATM, POS и National Switch. Фазата ще започне с детайлно проучване и изготвяне на пълен технически дизайн, вкл. подробен план за внедряване. Очаква се към второ полугодие на 2018 г. да има готовност за превключване на участниците със собствени авторизационни системи към новия Way4 National Switch.

През януари 2018 г. започват дейностите по първата част на проекта – Acquiring, която ще се състои от пет фази. Очаква се тя да приключи в края на 2018 г., като миграцията на отделните устройства / банки ще продължи и през 2019/2020 г.

Към края на първото тримесечие на 2018 г. ще стартират и проектите с VISA, MasterCard за сертификация на устройства и видове терминали, като се очаква да приключат през второто тримесечие на 2018 г.

Очаквана готовност за предоставяне на основни услуги / функционалности в реална среда:

- Готовност за миграция на първото устройство: трето тримесечие на 2018 г.

- Готовност за внедряване на правилата за превенция на измами в реално време (Acquiring): четвърто тримесечие на 2018 г.
- Готовност за внедряване на Way4 eCommerce Acquiring: четвърто тримесечие на 2018 г.

Към края на четвърто тримесечие на 2018 г. започват дейностите, свързани с частта Issuing, като очакванията за готовност за внедряване в реална среда са първо тримесечие на 2019 г.

- **Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги**

Предвидените инвестиции в тази група са предназначени за поддръжката и технологичното обновяване на инфраструктурата поддържаща дейността на дружеството и подобряване на ефективността на предлаганите към момента услуги.

По-съществените предвидени инвестиции в тази група са:

- Комплексно решение за Backup в съответствие с регулаторните изисквания за съхранение на електронни архиви;
- Подмяна на IBM Р машините и дисковите масиви и миграция към Intel платформа;
- Обновяване на решението за свързаност между двата дейта центъра;
- Лицензи за криптиране на базите (GDPR) и БНГ.

- **Капитално строителство**

Предвидените инвестиции в тази група са основно за функционално преустройство на сградите на Централно управление и Оперативен Център.

- Преустройство на 4-ти етаж в сградата на ОЦ и добавяне на 35 нови работни места;
- Преустройство на партерния етаж на сградата на ОЦ, засягащо центъра за персонализация на карти и печат на пин и помещения на охраната в съответствие с изискванията за физическа сигурност;
- Обособяване на подход за товаро-разтоварна дейност (дебаркадер) на „чувствителни“ активи свързано с привеждане в съответствие с изискванията на PCI стандарта.
- Преустройство на 1-ви, 2-ри етаж и покрива на сградата на ЦУ с цел модернизиране и рационално използване на застроената площ.

- **Развитие на картовата система и удостоверителните услуги:**
 - *ATM Channel Enhancement* Фаза 3 – Персонализация на поведението на ATM за конкретен клиент, показване на персонални съобщения и реклами клипове, попълване на анкети, избор на любима транзакция. Очаква се внедряване на фаза 3 първото полугодие на 2018 г.
 - *Дистрибуция на карти и пликове с ПИН по офиси* – услугата заменя съществуващата централизирана схема на дистрибуция на картите и пликовете с ПИН до централата на издателя с дистрибуция по клонове или точки на доставка, като включва задължителните товарителници, приемо-предавателни протоколи и др. В края на 2017 г., услугата бе въведена в експлоатация с пилотен клиент.
 - *Електронна доставка на ПИН* – електронна доставка до крайния клиент, в т.ч. по SMS или чрез web услуга. Услугата ще стартира в началото на 2018 г.
 - *Разширение на функционалностите, предлагани посредством мобилното приложение*, използвано от БОРИКА, включващи генериране на динамични кодове за автентикация и превеждане на средства и парични преводи с цел усвояването им на ATM терминали.
 - *Облачен КЕП* - реализация на квалифицирана услуга от тип „в облака“ за подписване с електронни подписи и при използване на мобилни устройства. През 2018 ще продължи изпълнението на проекта с реализирането на допълнителни сценарии за издаване и използване:
 - ✓ издаване на Облачен КЕП в офис на B-Trust или партньор през мобилното приложение или електронния магазин на БОРИКА АД;
 - ✓ използване на облачен КЕП без необходимост от РС – на смарт телефон, таблет или други устройства;
 - ✓ възможност за потвърждаването на идентичността на заявител от мобилни агенти – през таблет или смарт телефон;
 - ✓ интерфейси за потвърждаване на идентичност в банкови офиси или офиси на телекоми.
 - *Електронна идентичност* - приетия през 2016 г. Закон за електронната идентификация дава възможности за разширяване на услугите на дружеството в две направления – като „Администратор на електронна идентичност“, обслужващ процеса по издаване и управление на електронна идентичност и като „Центрър за електронна идентификация“, осигуряващ проверка и предоставяне на данни за електронната идентичност към доставчиците на електронни услуги – банки, застрахователи и др.
 - *PSD2* - Разработване на национален технически стандарт за приложни интерфейси и комуникации за PSD2. Изграждане на PSD2 Hub за обслужване на банките и TPP. Превеждане на системата Инфобанк в съответствие с изискванията на новия ЗПУПС, като „услуги по предоставяне на информация за сметка“, както и развитие на системата в нова функционалност „услуги по иницииране на плащане“ според ЗПУПС и PSD2.

- **Проект „ATM Monitoring“**

Наблюдение и управление на системния софтуер на терминални устройства ATM. Услугата включва всички дейности по наблюдение, отдалечно конфигуриране и прилагане на крълки (patching) на операционната система на ATM, отдалечно инсталлиране на нови версии на системния софтуер и фърмуер на ATM, централизирано извлечане на системни и инженерни логове, следене на интегритета на файловата система, следене на работоспособността на всички софтуерни и хардуерни компоненти на устройството, зареждане на клипове и извлечане на снимков материал.

- **Проект “Terminal Service Provider”**

Управление на мрежи от ПОС терминали предоставяно като услуга. Изцяло нова дейност, обезпечаваща пълно обслужване на мрежа от ПОС терминали и предоставянето ѝ като услуга на банки и институции. Проектът включва всички дейности, започвайки от закупуването на ПОС терминали и предоставянето им на търговците със съответното гаранционно и следгаранционно обслужване, следене на работоспособността на терминалната мрежа съгласно договорен с банката ангажимент за ниво на обслужване (SLA), отдалечно зареждане на параметри, софтуер и криптографски ключове, предоставяне на справки и отчети.

- **Проекти на НКС:**

- Параметризиране на ПОС терминали – Контактна технология;
- Членство в Европейската асоциация на картовите схеми;
- Безконтактна технология PURE;
- Разработка на схема за сигурни плащания в интернет;
- Маркетинг – организиране на кампания и телевизионна реклама.

- **Проект “Приемане на плащания на НАП“**

С цел техническа и системна осигуреност на проекта, в който акцептирането на карти за НАП трябва да започне с началото на фискалната 2018 г., екип от БОРИКА започна работа в тясна връзка с представители на НАП и БНБ. Очаква се в началото на годината БОРИКА да има тествани и работещи виртуален и реален ПОС, с цялата свързана с това схема по клиринг, сетьлмент и рипортинг. Тази нова за БОРИКА дейност, изисква и закупуването и предоставянето на ПОС устройства, на които да се осъществяват транзакциите с карти. Закупуването на ПОС-устройствата и необходимата периферия е финализирано и се очаква през януари да бъдат инсталирани пилотни физически ПОС-устройства и да започне работа виртуалния терминал на НАП.

- **Развитие на вътрешните системи за управление и контрол**

- През 2017 г. бяха закупени лицензите на модула за управление на проекти в новата ERP система. В началото на следващата година предстои пускането му в реална експлоатация. Целта е всички проекти изпълнявани в дружеството да се регистрират и управляват в новата система по отношение на техния обхват, задачи, бюджет, ресурси и времетраене. Чрез този модул

- ще се отчита отработеното време и разходите по проекти, което ще повиши контрола при изпълнение и рентабилността на проектните дейности.
- Създаване на единна среда за работа на база на SharePoint. Цели се разработка на вътрешен портал, в който да бъдат дефинирани различни функционални области, в които да е възможна съвместната работа на служителите на дружеството. Тази среда ще се използва както за съхранение на общи документи, така и за създаване на контролирани последователности от действия, които следва да се изпълнят за постигане на конкретна цел (workflow процеси).
 - Надграждане на процеси в ERP системата. Целта е доразвиване и използване на допълнителните възможности на ERP системата по отношение на вече внедрените модули в БОРИКА АД.
- Повишаване на информационната и физическа сигурност
- Проект за осигуряване на непрекъсваемост на бизнес процесите. През 2018 г. се планира стартирането на проект за извършване на оценка на въздействието като основна първа стъпка при изготвянето на стратегия за непрекъсваемост на бизнес процесите в дружеството. В последствие на база на изготвената оценка ще могат да се планират необходимите ИТ ресурси, нужни за осигуряване на непрекъсваемост на бизнес процесите.
 - Система за управление на уязвимости (Vulnerability Management). Програмата за управление на уязвимости е важна част от изпълнението на регуляторните изисквания на PCI DSS, PCI Card Production и VISA VbV. В момента откриването на уязвимости е затруднено и с увеличаването на обхвата на сканираните системи това ще става все по-трудно. За справяне с този проблем ще се имплементира нова система за управление на уязвимости.
 - Внедряване на Dynamic Software Reconciliation (DSR). През 2018 г. е планирано внедряване на Dynamic Software Reconciliation (DSR) към системата за интегритет на файловете. Това ще позволи по-добър анализ на промените, настъпили в системите, поставени под мониторинг.
 - Осигуряване на сигурна безжична мрежа. Основна цел на проекта е осигуряването на сигурна безжична свързаност до информационни ресурси на различни нива в сградите на дружеството. Това включва дефинирането на политики за достъп до безжични мрежи за служители и гости на фирмата и изготвяне на архитектура в съответствие с изискванията за сигурност и добри практики.
 - Миграция към TLS 1.2 . Във връзка с изпълнение на регуляторните изисквания на PCI DSS фирмата вече е стартирала проект за миграция към TLS v 1.2 за всички сървъри, работни станции и мрежови устройства, които се намират в обхвата на PCI DSS. Според изготвения план миграцията към TLS v 1.2 ще наложи обновяването на редица софтуерни и хардуерни компоненти.

УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци.

Управлението на риска е част от общия процес на управление на дружеството. То включва идентифициране, оценяване и мониторинг на рисковете, които могат да повлият негативно върху постигане на планираните стратегически и оперативни цели на БОРИКА, както и въвеждането на необходимите контролни дейности с оглед ограничаване и намаляване на риска.

Текущо конкретните видове рискове се идентифицират, измерват, наблюдават и управляват с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят:

- набор от адекватни мерки за защита от потенциален риск;
- адекватна оценка на пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции;
- оптимални цени на предоставяните услуги, които да генерираят приходи, достатъчни за осигуряване на основната дейност на дружеството и обезпечаване на необходимостта от инвестиции;
- вида и структурата на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния риск в дружеството има процедури за ежедневно наблюдение на движението във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2017 г. и 2016 г. дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева.

Ценови риск

Дружеството не е изложено на съществен ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара. Също така то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му във финансови активи държани и за продажба са в затворени дружества, чито акции не се търгуват.

Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства политика на дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно те се явяват и негови акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на дружеството е да извърши продажбите си при условията на незабавно плащане. Събирамостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от финансово счетоводния отдел, съгласно установената политика на дружеството. За целта ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установлен обичаен кредитен период и resp. събирамост в рамките на 15 дни.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, като постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на дейността си. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансовия отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет между 6 до 12 месеца.

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за дружествата промяна в пазарните лихвени равнища.

И към 31.12.2017 г. дружеството не е изложено на лихвен рисков от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни.

СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Не са настъпили събития след датата на баланса, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2017 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общите приходи на БОРИКА АД за 2017 г. са в размер на 34 116 хил. лв. и намаление спрямо 2016 г. от 8,4%.

Общите разходи за годината достигат 27 126 хил. лв., което представлява ръст от 3,6% спрямо предходната година.

Печалбата на дружеството за 2017 г. е в размер на 6 990 хил. лв.

Приходите от услуги на БОРИКА АД са в размер на 33 917 хил. лв. и намаляват спрямо 2016 г. с 8,6%. Върху този резултат оказват влияние фактори, основно при картовите услуги:

- Промяна в структурата на картовите услуги и оптимизация на ценовата политика на картови и регулирани услуги.
- Преминаване на банка към авторизационен център на групата, към която принадлежи банката. Това се отрази негативно върху приходите от поддръжка на карти и транзакции Издаване.
- Закриване на голям брой ПОС-и от авторизационната система още в началото на годината, което се отрази негативно на планираните приходи от такси ПОС.

Реализирани са **инвестиционни проекти** на стойност 9 641 хил. лв., което представлява 71,1% от Инвестиционната програма на БОРИКА АД за 2017 г.

Докладът за дейността на БОРИКА АД за 2017 г. е приет от Съвета на директорите на 20.03.2018 г.

Главен изпълнителен директор:

Мирослав Вичев

Доклад на независимия одитор до акционерите на „Борика“ АД

Доклад относно одита на финансовия отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения финансова отчет на „Борика“ АД („Дружеството“), включващ отчет за финансовото състояние към 31 декември 2017 година, отчет за всеобхватния доход, отчет за промените в собствения капитал и отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителни приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

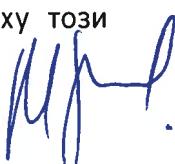
По наше мнение, приложеният финансова отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2017 година и за неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Други въпроси

Финансов отчет на „Борика“ АД за годината, завършваща на 31 декември 2016 година е одитиран от друг одитор, който е изразил немодифицирано мнение върху този финансов отчет на 28 март 2017 г.

Член на Ърнст и Янг Глобал

Ърнст и Янг Оdit ООD
седалище и адрес на управление в гр. София
Полиграфия офис център
бул. Цариградско шосе 47А, етаж 4
ЕИК: 130972874, ДДС №: BG130972874
BGN IBAN: BG48 UNCR 7000 1520 6686 91
SWIFT/BIC: UNCRBGSF в Уникредит Булбанк АД

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

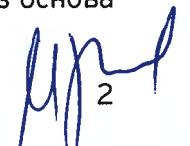
Отговорности на ръководството за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този финансов отчет, който дава вярна и честна представа, в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възnamерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

2

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Доклад във връзка с други законови и регуляторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него”, по отношение на доклада за дейността, ние изпълняхме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора” на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни под помогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изгoten финансият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изгoten в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Одиторско дружество „Бърнст и Янг Одит“ ООД:

Милка Начева-Иванова

Управител и

Регистриран одитор, отговорен за одита

21 март 2018 година

гр. София, България

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за 2017 година

„БОРИКА“ АД

София, март 2018 г.

Председател на СД: Калин Христов
Зам.Председател на СД: Левон Хампарцумян
Гл.изпълнителен директор: Мирослав Вичев
Член на СД: Георги Константинов
Член на СД: Виолина Маринова
Член на СД: Неделчо Неделчев
Член на СД: Мартин Заимов
Член на СД: Петя Димитрова
Член на СД: Петър Андронов

Главен счетоводител: Ралица Георгиева

Адрес на управление: София, бул., „Цар Борис 3“ № 41

Обслужващи банки: Уникредит Булбанк АД
Централна кооперативна банка АД
Първа инвестиционна банка АД

Одитори: Ърнст и Янг Одит ООД

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕННИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
 ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	8
3. ПРИХОДИ	31
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО	31
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	31
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	32
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ	32
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	33
9. ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ)/ПРИХОДИ	33
10. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	34
11. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	34
12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	35
13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	36
14. ФИНАНСОВИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА	37
15. ДЪЛГОСРОЧНИ ГАРАНЦИОННИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ	37
16. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ	37
17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	37
18. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	38
19. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ	39
20. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ	40
21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	41
22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	41
23. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	44
24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	46
25. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	49
26. ПРЕДПЛАТЕНИ СУМИ ОТ КЛИЕНТИ	50
27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	50
28. КОРПОРАТИВЕН ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	51
29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ	51
30. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	52
31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	52
32. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	61

**ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2017 година**

	Приложения	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Приходи	3	33,917	37,126
Други доходи/(загуби) от дейността, нетно	4	199	106
Разходи за материали	5	(1,132)	(1,166)
Разходи за външни услуги	6	(6,844)	(6,326)
Разходи за персонала	7	(13,728)	(12,646)
Разходи за амортизация	12,13	(5,079)	(5,505)
Други разходи за дейността	8	(303)	(553)
Печалба от оперативната дейност		7,030	11,036
Финансови (разходи)/приходи	9	(40)	32
Печалба преди данък върху печалбата		6,990	11,068
Разход за данък върху печалбата	10	(699)	(1,137)
Нетна печалба за годината		6,291	9,931
Други компоненти на всеобхватния доход			
<i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи		76	(15)
		76	(15)
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>			
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	11	76	(15)
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		6,367	9,916

Приложениета на страници от 5 до 61 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 61 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 20 март 2018 година от:

Главен изпълнителен директор:

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата:	21 -03- 2018
„Ернст и Янг Огит., ООД	
Управител и регистриран одитор:	

Мирослав Вичев

Главен счетоводител (съставител):
Георгиева

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО
София
Рег. № 108
ЕРNST И ЯНГ ОДИ ОД

**ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2017 година**

АКТИВИ	Приложения	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	12	20,466	20,177
Нематериални активи	13	6,107	2,675
Финансови активи на разположение и за продажба	14	14	14
Дългосрочни гаранционни депозити в банки	15	-	154
Други нетекущи активи	16	444	513
		27,031	23,533
Текущи активи			
Материални запаси	17	217	283
Търговски вземания	18	3,924	1,614
Други текущи активи	19	2,263	1,283
Срочни депозити в банки	20	4,656	8,906
Парични средства и парични еквиваленти	21	13,687	35,125
		24,747	47,211
ОБЩО АКТИВИ		51,778	70,744
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал		15,958	10,639
Резерви		24,859	46,174
Неразпределена печалба	22	6,173	8,484
		46,990	65,297
ПАСИВИ			
Нетекущи пасиви			
Пасиви по отсрочени данъци	23	122	178
Задължения към персонала при пенсиониране	24	704	747
		826	925
Текущи пасиви			
Търговски задължения	25	858	1,005
Предплатени суми от клиенти	26	1,870	1,648
Задължения за други данъци	27	312	961
Задължения за данък върху печалбата	28	35	40
Задължения към персонала и социалното осигуряване	29	887	868
		3,962	4,522
ОБЩО ПАСИВИ		4,788	5,447
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		51,778	70,744

Приложението на страници от 5 до 61 са неразделна част от финансовия отчет.
Финансовият отчет на страници от 1 до 61 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан
на 20 март 2018 година от:

„Бърнст и Янг Одит, ООД“
Главен изпълнителен директор:

EY

21 -03- 2018

„Бърнст и Янг Одит, ООД“

Мирослав Вичев

Главен счетоводител (съставител):

Ралица Георгиева

Управител и регистриран одитор:

**ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, завършваща на 31 декември 2017 година**

<u>Приложения</u>	2017 ХИЛ.ЛВ.	2016 ХИЛ.ЛВ.
-------------------	-----------------	-----------------

Парични потоци от оперативна дейност

Постъпления от клиенти	38,413	45,294
Плащания на доставчици	(12,045)	(8,848)
Плащания на персонала и за социалното осигуряване	(13,285)	(12,445)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)	(4,945)	(6,003)
Платени данъци върху печалбата, нетно	(760)	(1,159)
Други постъпления/(плащания), нетно	(161)	27
Нетни парични потоци от оперативна дейност	7,217	16,866

Парични потоци от инвестиционна дейност

Покупки на имоти, машини и оборудване	(4,305)	(1,827)
Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване	80	877
Покупки на нематериални активи	(4,170)	(673)
Предоставени срочни и гаранционни депозити в банки с инвестиционна цел	-	(3,000)
Постъпления от възстановени срочни депозити в банки с инвестиционна цел	4,411	12,012
Получени лихви по срочни депозити с инвестиционна цел	-	32
Постъпления от инвестиции на разположение и за продажба	1	2
Нетни парични потоци от/(използвани в) инвестиционната дейност	(3,983)	7,423

Парични потоци от финансова дейност

Изплатени дивиденти	(24,672)	(9,564)
Нетни парични потоци, използвани във финансовата дейност	(24,672)	(9,564)
Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти	(21,438)	14,725
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	35,125	20,400
Ефект от нереализирани курсови разлики по парични средства и парични еквиваленти	-	-
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	21	13,687
		35,125

Приложенията на страници от 5 до 61 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 61 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 20 март 2018 година от:

Главен изпълнителен директор:

Финансов отчет,
върху който сме издали одиторски
договор с гама:

EY

21 -03- 2018

„Бърнст и Янг Огит., ООД

Управител и регистриран одитор:

Miroslav Vichev

*София
Рег. № 108*

Бърнст и Янг Огит ООД

*Главен счетоводител (съставител):

Борислав Атанасов

BORISLAV ATANASOV

Ралица Георгиева

**ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕННИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2017 година**

	Приложения	Основен акционерен капитал	Резерви	Неразпределена печалба	Общо собствен капитал
		хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Към 1 януари 2016 година		10,639	46,171	8,136	64,946
Промени в собствения капитал за 2016 година:					
Разпределение на печалбата за 2015 година		-	3	(9,568)	(9,565)
* дивиденди		-	-	(9,565)	(9,565)
* резерви		-	3	(3)	-
Общ всеобхватен доход за годината (преизчислен), в т.ч.:		-	-	9,916	9,916
* нетна печалба за годината		-	-	9,931	9,931
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци		-	-	(15)	(15)
Към 31 декември 2016 година	22	10,639	46,174	8,484	65,297
Промени в собствения капитал за 2017 година:					
Разпределение на печалбата за 2016 година		5,319	(21,315)	(8,678)	(24,674)
* увеличение на капитала		5,319	(5,319)	-	-
* дивиденди		-	(16,002)	(8,672)	(24,674)
* резерви		-	6	(6)	-
Общ всеобхватен доход за годината, в т.ч.:		-	-	6,367	6,367
* нетна печалба за годината		-	-	6,291	6,291
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци		-	-	76	76
Към 31 декември 2017 година	22	15,958	24,859	6,173	46,990

Приложениета на страници от 5 до 61 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 61 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан на 20 март 2018 година от:

Главен изпълнителен директор:

Финансов отчет,
върху който сме издали ог. **Миренков Вичев**
доклад с дата:

EY

21 -03- 2018

„Ернст и Янг Огим“ ООД

Управител и регистриран аудитор:

Главен счетоводител (съставител):

Радица Георгиева

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

БОРИКА АД е преименувано дружество през 2017 г. от БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД. Дружеството е създадено през 2010 г. като акционерно дружество чрез сливането между двете дружества, БОРИКА АД и Банксервиз АД и е станало тяхн универсален правоприемник. То е с регистрация в България - със седалище и адрес на управление гр. София, район Красно село, бул. Цар Борис 3 № 41. Дружеството е вписано в Търговския регистър на 12 август 2010 година.

Собственост и управление

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество.

Към 31.12.2017 г. записаният и внесен основен капитал на дружеството възлиза на 15,958,410 лв. и е разпределен в 1,063,894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Към 31.12.2017 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

Акционер	% участие
1 Българска народна банка	36.11%
2 УниКредит Булбанк АД	13.84%
3 Банка ДСК ЕАД	7.06%
4 ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД	6.85%
5 Обединена българска банка АД	6.58%
6 Първа инвестиционна банка АД	5.77%
7 Централна кооперативна банка АД	4.17%
8 Сосиете Женерал Експресбанк АД	4.15%
9 Общинска банка АД	3.80%
10 Райфайзенбанк България ЕАД	2.62%
11 СИБАНК АД	2.09%
12 Банка Пиреос България АД	1.69%
13 Алианц Банк България АД	1.13%
14 Интернейшънъл асет банк АД	1.10%
15 Търговска банка Инвестбанк АД	0.91%
16 ПроКредит Банк България АД	0.84%
17 Токуда банк АД	0.27%
18 БНП Париба С.А. – клон София КЧТ	0.24%
19 Ситибанк Европа АД - клон България КЧТ	0.20%
20 ТБ Виктория ЕАД	0.18%
21 Българска банка за развитие АД	0.17%
22 Тексимбанк АД	0.13%
23 Ти Би Ай Банк ЕАД	0.08%
24 Те-Дже Зираат Банкасъ А.Ш., клон София	0.01%
Общо:	100%

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Собственост и управление (продължение)

Дружеството има едностепенна система на управление със съвет на директорите (СД) от 9 членове. Ръководството на дружеството в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 31.12.2017 г.:

- Калин Христов - председател;
- Левон Хампарцумян – зам. председател;
- Мирослав Вичев – член;
- Виолина Маринова – член;
- Петя Димитрова - член;
- Неделчо Неделчев - член;
- Петър Андронов – член;
- Георги Константинов - член;
- Мартин Заимов - член;

Към 31.12.2017 г. дружеството се представлява и управлява от главния изпълнителен директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2017 г. общият брой на персонала в дружеството е 330 служители (31.12.2016 г.: 305 служители).

Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- Проектиране, стандартизиране, изграждане и опериране на платежни системи за обслужване на платежни операции в лева, евро и платежни операции, инициирани с банкови карти;
- проектиране, стандартизиране, изграждане и опериране на авторизационни системи за картови разплащания;
- изпълнение на междубанкови налични парични преводи;
- проектиране, стандартизация, изграждане и поддържане на оперативна свързаност с местни и международни авторизационни центрове, картови оператори и оператори на платежни системи;
- предоставяне на допълнителни услуги, свързани с банкови карти като персонализиране, активиране, печат и промени на ПИН и др.;
- изпитване и одобряване на технически и програмни средства за осигуряване на оперативна съвместимост на оборудването и необходимото ниво на защита срещу неоторизиран достъп;
- изграждане и опериране на техническа и технологична инфраструктура за обслужване на плащания с банкови карти;
- разработване, поддържане и опериране на информационни системи и услуги;
- разработване и поддръжка на софтуерни продукти и услуги;
- изграждане и доставка на удостоверителни услуги;

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Предмет на дейност (продължение)

- инженерингови услуги, свързани с монтаж, поддръжка и сервис на ATM и ПОС устройства и друга ИТ инфраструктура;
- обучение на потребители за обслужване и авторизация и плащания чрез банкови карти и други платежни инструменти;
- търговска и консултантска дейност;
- други дейности незабранени от закона, след получаване на изискуемите лицензи и разрешения, ако това е необходимо.

Дружеството е лицензиран от БНБ оператор на платежни системи с окончателност на сътърмента за обслужване на клиентски преводи в лева, за обслужване на плащания с банкови карти и за обслужване на клиентски преводи в евро. В края на 2017 г. Дружеството е лицензирано от БНБ за извършване на дейност като платежна институция, предоставяща платежни услуги по чл. 4, т. 5, предложение второ от ЗПУПС - приемане на плащания с платежни инструменти. За годината приключваща на 31.12.2017 г. ръководството не счита, че Дружеството е предприятие от обществен интерес (ПОИ), тъй като Дружеството не е извършило дейности, за които е получило лиценз. Съответно, не се изисква допълнително рапортаване към БНБ, относно дейностите свързани с получаването на лиценза.

1.2. Структура на дружеството

Към 31.12.2017 г. БОРИКА АД има разкрити офиси извън централно управление в гр. София и представителства в следните градове:

Регион Изток: гр. Бургас, гр. Варна, гр. Добрич, гр. Шумен, гр. Сливен и гр. Ямбол;

Регион Запад: гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник;

Регион Север: гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра и гр. Габрово;

Регион Юг: гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали и гр. Смолян.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2014 – 2017 г. са представени в таблицата по – долу:

Показател	2014	2015	2016	2017
БВП в млн. лева	83,634	88,571	94,130	71,205*
Реален растеж на БВП	1.3%	3.6%	3.9%	3.8%*
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-2.0%	-0.9%	-0.5%	1.8%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.47	1.76	1.77	1.74
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.59	1.80	1.86	1.63
Основен лихвен процент в края на годината	0.02	0.01	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.7%	10.0%	8.0%	7.1%

*Представените данни са към 30.09.2017 г., източник: МФ.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.1 База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на БОРИКА АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2017 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.1.2 Нови и изменени стандарти и разяснения

Счетоводните политики на Дружеството са последователни с тези, прилагани през предходния отчетен период, с изключение на следните изменени МСФО, възприети от 1 януари 2017 г.

МСС 12 Данъци върху дохода (Изменения) – Признаване на отсрочени данъчни активи за нереализирани загуби

Измененията дават разяснения относно отчитането на отсрочените данъчни активи за нереализирани загуби, за да се преодолеят различията, които възникват в практиката при прилагането на МСС 12 по отношение на: приспадаеми временни разлики, възникващи от намаление в справедливата стойност; възстановяване на активи по стойност, по-голяма от тяхната балансова стойност; наличие на вероятна бъдеща облагаема печалба; комбинирано спрямо индивидуално оценяване. Възприемането на измененията не е оказalo влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството.

МСС 7 Отчет за паричните потоци (Изменения): Инициатива по оповестяване

Целта на настоящите изменения е да позволи на потребителите на финансови отчети да оценят промените в пасивите, произтичащи от финансова дейност, в това число промените, свързани с паричните потоци и непаричните промени. Измененията посочват, че един от начините за изпълнение на изискването за оповестяване е като се приложи таблично равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, произтичащи от финансова дейност, включително промени от парични потоци от финансова дейност, промени от придобиването или загубата на контрол върху дъщерни предприятия или други дейности, ефект от промените във валутни курсове, промени в справедливите стойности и други промени. Измененията оказват влияние единствено върху представянето и нямат ефект върху финансовото състояние или резултати от дейността на Дружеството (Приложение 21).

2.1.3 Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1.3 Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Проценки

При прилагането на възприетите счетоводни политики, ръководството на Дружеството е направило следните преценки, които имат най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет:

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурности в приблизителните оценки към датата на отчета за финансовото състояние (баланса), и за които съществува значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

Провизия за търговски отстъпки

Дружеството признава провизия за търговски отстъпки. Към 31 декември 2017 г., най-добрата приблизителна преценка за търговските отстъпки е в размер на 39 хил. лв. (2016 г.: няма) (*Приложение 25*). Определенето на провизията изиска ръководството да направи преценка относно достигнатите обеми на клиентите по поръчки за разработка на софтуер за текущата година. Търговските отстъпки важат в рамките на следващата календарна година.

Доходи на персонала при пенсиониране

Задължението за доходи на персонала при пенсиониране се определя чрез актиуерска оценка. Тази оценка изиска да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текуществото на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на доходите на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност. Към 31 декември 2017 г., задължението на Дружеството за доходи на персонала при пенсиониране е в размер на 704 хил. лв. (2016: 747 хил. лв.). Допълнителна информация за доходите на персонала при пенсиониране е представена (*Приложение 24*).

Полезни животи на имоти, машини и съоръжения, и нематериални активи

Финансовото отчитане на имотите, машините и съоръженията, и нематериалните активи включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Дружеството. Информация за полезните животи на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи е представена в (*Приложение 12 и 13*).

2.1.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване

Стандартът е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като по-ранното му прилагане е позволено. През юли 2014 г. СМСС публикува окончателната версия на МСФО 9 Финансови инструменти, която замени МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, както и всички предишни версии на МСФО 9. МСФО 9 обединява и трите аспекта на проекта за счетоводно отчитане на финансовите инструменти: класификация и оценяване, обезценка и счетоводно отчитане на хеджирането.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

С изключение на счетоводното отчитане на хеджирането се изисква ретроспективно прилагане, но предоставянето на сравнителна информация не е задължително. По отношение на счетоводното отчитане на хеджирането, изискванията на стандарта се прилагат за бъдещи периоди, с някои ограничени изключения.

Дружеството планира да възприеме новия стандарт на дата на влизането му в сила – 1 януари 2018 г., като няма да преизчислява сравнителната информация.

През 2017 г. Дружеството е започнало да прави оценка на ефектите от прилагането на МСФО 9. Тази оценка се базира на информация, която е налична към настоящия момент и може да се промени, ако през 2018 г., когато ще възприеме МСФО 9, Дружеството получи допълнителна, разумна и аргументирана информация.

Дружеството не очаква съществен ефект върху отчета за финансовото състояние и собствения капитал в резултат от първоначалното прилагане на МСФО 9.

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти

Стандартът е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като по-ранното му прилагане е позволено. МСФО 15 е публикуван през май 2014 г. и изменен през април 2016 г., за да отрази разясненията към стандарта. МСФО 15 въвежда петстъпков модел, който да се прилага по отношение на приходите, произтичащи от договори с клиенти (с ограничени изключения), независимо от вида на сделката или индустрията. Изискванията на стандарта ще се прилагат и по отношение на признаването и оценяването на печалбите и загубите при продажбата на някои нефинансови активи, които не са резултат от обичайните дейности на предприятието (напр., продажби на имоти, машини и съоръжения или нематериални активи). Съгласно МСФО 15 приходите се признават, за да се отрази прехвърлянето на обещани стоки или услуги на клиенти, в размер, който отразява възнаграждението, на което предприятието очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги. Изискват се подробни оповестявания, включително десегрегирана информация за общите приходи; информация за задълженията за изпълнение; промени в салдата по сметките за договорните активи и пасиви между периодите, и ключови преценки и приблизителни оценки. Новият стандарт за приходите ще замени всички настоящи изисквания за признаване на приходи съгласно МСФО – МСС 11 Договори за строителство и МСС 18 Приходи, както и свързаните разяснения. Стандартът изисква или пълно ретроспективно прилагане, или модифицирано ретроспективно прилагане.

Дружеството планира да възприеме новия стандарт на датата му на влизане в сила - 1 януари 2018 г. като ще приложи метода на модифицирано ретроспективно прилагане. През 2017 година Дружеството е започнало оценка на ефектите от приемането на МСФО 15 и към датата на одобрение за издаване на финансовия отчет за 2017 година, то е в процес на финализиране на този анализ. Поради това, оповестената по-долу информация за възможния ефект, от прилагането на МСФО 15 върху финансовия отчет на Дружеството, може да бъде предмет на последващи промени през 2018 година.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (продължение)

С оглед на дейността на Дружеството – предлагането на програмни продукти и доработки към тях, както и отстъпки свързани с тях са най-важните области, за които анализът индицира, че ще бъдат засегнати от приемането на МСФО 15, като Дружеството смята, че те представляват несъществена част от общия обем приходи. Областите, в които се очаква да има несъществена промяна са посочени по-долу:

- Променливо възнаграждение отстъпки;
- Лицензи;
- Допълнителни разходи за сключване на договор.

МСФО 16 Лизинг

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. МСФО 16 определя принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг и за двете страни по договор, т.е. клиента („лизингополучател“) и на доставчика („лизингодател“). МСФО 16 изисква лизингополучателите да отчитат повечето лизинги в баланса и да прилагат единен модел при отчитането на всички лизингови договори, с някои изключения. Отчитането при лизингодателите не се променя по същество. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от възприемането на този стандарт върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

МСФО 17: Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15 Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. МСФО 17 Застрахователни договори установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на издадени застрахователни договори. Също така, той изисква прилагането на сходни принципи и по отношение на презастрахователните договори и инвестиционните договори с допълнителен, негарантиран доход. Целта на стандарта е да изисква дружествата да предоставят информацията, свързана със застрахователни договори по начин, който достоверно отразява тези договори. Тази информация осигурява базата за потребителите на финансови отчети да оценят ефекта, който договорите в рамките на обхвата на МСФО 17, оказват върху финансовото състояние, финансовите резултати и паричните потоци на дружеството. Стандартът все още не е приет от ЕС. Той не е приложим за Дружеството.

Изменения в МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия: Продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие

Измененията разглеждат установленото несъответствие между изискванията на МСФО 10 и МСС 28 при продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие. Признава се пълната печалба или загуба, когато сделката касае бизнес и част от печалбата или загубата, когато сделката касае активи, които не представляват бизнес. Влизането в сила на това изменение е отложено за неопределено време от БМСС в зависимост от резултатите от неговия проучвателен проект, касаещ отчитане по метода на собствения капитал. Измененията все още не са приети от ЕС. Дружеството не очаква тези изменения да имат ефект върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

МСФО 2 Плащане на базата на акции (Изменения): Класификация и оценяване на сделки с плащане на базата на акции

Измененията влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията предвиждат изисквания за: счетоводното отчитане на ефектите от условията за упражняване и неупражняване върху оценяването на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; за плащане на базата на акции с възможност за нетно от задълженията за данък при източника уреждане и за изменения на условията за плащане на базата на акции, което променя класификацията от сделка уреждана с парични средства в сделка, уреждана чрез издаване на инструменти на собствения капитал. Измененията все още не са приети от ЕС. Не се очаква измененията да имат ефект върху бъдещите финансови отчети на Дружеството.

МСФО 4 Застрахователни договори (Изменения): Прилагане на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори

Измененията влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г. Целта на измененията е да преодолеят несъответствието между датите на влизане в сила на МСФО 9 и очаквания нов застрахователен стандарт МСФО 17 Застрахователни договори. Дружествата, които издават застрахователни договори все още ще могат да възприемат МСФО 9 на 1 януари 2018 г. С измененията се въвеждат два алтернативни подхода - подход за временно освобождаване и подход на припокриване. Временното освобождаване позволява на дружествата да отложат датата на възприемане на МСФО 9. Подходът на припокриване позволява на дружествата, които прилагат МСФО 9 от 2018 г. да премахнат от печалбата или загубата ефекта, произтичащ от някои счетоводни несъответствия, които могат да възникнат от прилагането на МСФО 9 преди МСФО 17. Измененията не са приложими за Дружеството.

КРМСФО 22 Отчитане на сделки и авансови плащания по сделки в чуждестранна валута

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда въпроса за определяне на датата на сделката за целите на определянето на спот валутния курс, който ще се използва за превалутиране на актива, прихода или разхода (или част от тях) при първоначалното им признаване, което е свързано с отписването на непаричен актив или непаричен пасив, произтичащи от платено или получено авансово плащане по сделка в чуждестранна валута. Разяснението все още не е прието от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от разяснението върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

КРМСФО 23 Несигурност при третиране на данъци върху дохода

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда счетоводното отчитане на данъците върху дохода, когато данъчното третиране е свързано с несигурност, която засяга прилагането на МСС 12. Разяснението предоставя насоки относно несигурни данъчни третирания поотделно или заедно, проверки от данъчните органи, приложимия метод за отразяване на несигурността и счетоводно отчитане на промени във фактите и обстоятелствата. Разяснението все още не е прието от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от разяснението върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

МСС 40 Инвестиционни имоти (Изменения): Прехвърляне на инвестиционен имот
Измененията влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията дават разяснения относно прехвърляния от или към инвестиционен имот при промяна в намеренията на ръководството само когато има доказана промяна в използването. Измененията все още не са приети от ЕС. Не се очаква измененията да имат ефект върху бъдещите финансови отчети на Дружеството.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (Изменения): Характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране

Измененията, които са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане, предлагат промяна в МСФО 9 за конкретни финансови активи, които в противен случай биха имали договорни парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихва, но не отговарят на условието за допустимост единствено в резултат от наличието на характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране. По-конкретно, за финансови активи, с характеристики на предсрочно погасяване, които биха могли да доведат до отрицателно компенсиране, измененията изискват финансият актив да се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, в зависимост от оценката на бизнес модела, по който той се държи. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Не се очаква тези изменения да окажат влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Дружеството.

МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия (Изменения): Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват, че МСФО 9 Финансови инструменти е приложим по отношение на дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, които по своята същност представляват част от нетната инвестиция в асоциираните или съвместните предприятия, но по отношение на които не се прилага метода на собствения капитал. Предприятието прилага МСФО 9 към тези дългосрочни участия преди да приложи МСС 28. При прилагането на МСФО 9 предприятието не взема под внимание корекции в балансовата стойност на дългосрочните участия, които възникват в резултат от прилагането на МСС 28. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Не се очаква тези изменения да окажат влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Дружеството.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2014-2016 година

В цикъла 2014-2016 година от проекта за годишни подобрения в МСФО, БМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане - заличаване на краткосрочните освобождавания от изискванията за предприятиета, прилагачи за първи път стандартите;
- МСФО 12 Оповестяване на участия в други предприятия - поясняване на обхвата на изискването за оповестяване в МСФО 12 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017 г., но подобрението все още не е прието от ЕС);
- МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - оценяване на предприятието, в което е инвестирано по справедлива стойност.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2014-2016 година все още не са приети от ЕС. Не се очаква тези изменения да окажат влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Дружеството.

Годишни подобрения на МСФО Цикъл 2015-2017

В цикъла 2015-2017 година от проекта за годишни подобрения в МСФО, БМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 3 Бизнес комбинации и МСФО 11 Съвместни споразумения – разяснение относно счетоводното отчитане на държани преди това дялове в съвместни дейности;
- МСС 12 Данъци върху дохода – разяснение относно последствията от гледна точка на данъците върху дохода от плащания във връзка с финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал;
- МСС 23 Разходи по заеми – разяснение относно разходите по заеми, отговарящи на условията за капитализиране.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2015-2017 година все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефекта от измененията върху бъдещите си финансови отчети.

2.2. Сравнителни данни

Дружеството обичайно представя сравнителна информация във финансовия отчет за една предходна година (период). Когато е необходимо, най-често при промяна на счетоводна политика, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута и отчетната валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага заключителния курс на БНБ към 31 декември.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третират в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи към "други доходи/(загуби) от дейността", нетно.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.4. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и измервайки разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Дружеството генерира приходи от такси по периодично предоставяни услуги за извършване на разплащания, достъп до информационни системи, ползване на мрежи за пренос на данни или по договори за абонаментна поддръжка на софтуери и други подобни. Тези приходи се признават текущо в отчета за всеобхватния доход (в текущия резултат за периода) при и за периода на предоставяне на услугата.

Приходите от предоставяне на услуги, свързани с квалифицирани електронни подписи (КЕП) се признават на систематична (месечна) база през периода на действие на едногодишните или тригодишни договори, доколкото тя отразява начина, по който клиентите консумират предоставяната услуга.

При продажбите на стоки приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават в купувача.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените стоки и услуги, нетно от косвени данъци (данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и работи.

Нетните разлики от промяна на валутните курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат като се представят нетно към „други доходи/(загуби) от дейността“. В тази статия се представят и лихвите по банковите текущи сметки.

Приходите от лихви по предоставени депозити, както и приходите от дивиденти от инвестиции се представят в статията „финансови приходи“ от отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.5. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която това не би довело до признаване на обекти в отчета за финансовото състояние, които не отговарят на определенията за активи и пасиви).

Предплатените разходи се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: лихвени разходи, вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции, курсови разлики от валутни заеми (нетно), както и обезценки на финансови активи.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.6. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им. Този разход се представя към разходите за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имоти, машини и съоръжения. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Срокът на годност на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, предоставената информация от предприятието-производител на тези активи, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално о старяване.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.6. Имоти, машини и оборудване (продължение)

Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – от 25 г. до 50 г.;
- съоръжения – от 10 до 25 г.;
- машини и оборудване – от 5 до 7 г.;
- сървъри – от 4 до 5г.;
- компютърна и офис техника – от 2 до 5 г.;
- транспортни средства – от 4 до 6 г.;
- стопански инвентар – 7 г.

Когато отделни части на определен актив имат различен полезен живот те се обособяват като самостоятелни компоненти за целите на амортизирането.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и съоръженията е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат като други разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Имотите, машините и съоръженията се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "имоти, машини и оборудване" се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към "други доходи/(загуби) от дейността" на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.7. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти и вътрешно-генериирани програмни продукти от самото дружество, предназначени за търговска експлоатация.

Първоначално оценяване

Разходите, свързани с научноизследователска дейност (изследователската фаза по разработка на вътрешен проект) се отчитат като разходи за периода на неговото възникване. Нематериален актив, който възниква в резултат на развойна дейност (фаза "развитие/развойна" на вътрешен проект) се признава за актив, когато са спазени следните критерии, които предприятието е в състояние да демонстрира:

- техническа способност за завършване на нематериалния актив, така че да бъде готов за употреба или продажба;
- намерение за завършване на нематериалния актив и за неговото използване или продажба;
- способност за използване или продажба на нематериалния актив;
- начините, по които нематериалния актив ще доведе до генерирането на бъдещи икономически ползи, както и на наличието на пазар за продуктите на нематериалния актив или на самия него или полезността му при вътрешна употреба;
- наличие на адекватни технически, финансови и други ресурси, необходими за финализиране развитието, използването или продажбата на нематериалния актив; и
- способност за оценяване на разходите, произтичащи от нематериалния актив по време на неговото развитие.

При оценката на вътрешно-генерираните програмни продукти се включват само преките разходи, направени за тяхното разработване на фаза "развойна" и от момента, от който тези продукти започнат да отговарят едновременно на горепосочените критерии. Тези разходи се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като "капитализирани собствени разходи за дълготрайни активи".

Методи на амортизация

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2 до 10 години.

Обезценка на активи

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава загубите от обезценката се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.7. *Нематериални активи (продължение)*

Печалби и загуби от продажба

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "нематериалните активи" се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към "други доходи/(загуби) от дейността" на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.8. Финансови активи на разположение и за продажба

Дългосрочните инвестиции на разположение и за продажба на дружеството са недеривативни финансови активи, представляващи акции от капитала на други дружества (малцинствено участие), и които са определени от ръководството като предназначени "и за продажба" и не попадат в останалите категории на финансовите активи. Те са оценени и представени в отчета за финансовото състояние по себестойност, намалена до възстановима стойност при наличие на индикатори за обезценка на инвестицията, доколкото тези инвестиции са в затворени дружества, чито акции не се търгуват и нямат котировки на активен пазар, а предположенията за прилагането на алтернативни оценъчни методи са свързани с висока несигурност, за да се достигне до надеждно определяне на справедливата им стойност.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към края на всеки отчетен период и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в статията други разходи от отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.9. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от: доставната себестойност и нетна реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат материалите и стоките в тяхното настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността) - това са всички доставни разходи, които включват: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалните запаси в готов за тяхното използване вид. При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно претеглена стойност.

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя се определя на база анализ от специалисти в дружеството, като се използва информация за цени от последни доставки и/или офертни цени на материални запаси от същия вид.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.10. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбирами суми. Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбирами вземания се прави, когато за събирамостта на цялата сума или на част от нея съществува висока несигурност. Балансовата стойност се коригира чрез използването на корективна сметка, където се натрупват всички обезценки, а сумата на загубата от обезценка за периода се признава в отчета за всеобхватния доход към "други разходи" (в печалбата или загубата за годината). В случаите на последващо възстановяване на обезценка то се посочва към "други доходи" (в печалбата или загубата за годината) за сметка на намаление на коректива.

Несъбирамите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

2.11. Срочни депозити в банки

Депозити в банки представляват вземания от банки по инвестиирани свободни парични ресурси под формата на срочни депозити с оригинален матуритет над 3 месеца и по които депозити има ограничителни договорни условия или високи санкции за предсрочно ползване, вкл. намеренията на дружеството са депозитите да се държат до падеж, и са с инвестиционна цел. В случай, че и остатъчният срок на такива депозити е над 12 месеца и са трайно блокирани, вкл. с гаранционна цел, вземането се класифицира и представя в състава на нетекущите активи. Депозитите се оценяват и се представят в отчета за финансовото състояние по амортизируема стойност.

В отчета за финансовото състояние те се представят към групата на финансови активи от вида "срочни или блокирани (гаранционни) депозити в банки", с инвестиционна цел, а в отчета за паричните потоци – към паричните потоци, ангажирани в инвестиционната дейност на дружеството.

2.12. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти – краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е по-малък от 3 (три) месеца. За целите на отчета за паричните потоци банковите депозити са анализирани и представени съгласно целите и намеренията на дружеството за доходност от тях, както и фактическата обичайна продължителност на инвестирането в такъв тип депозити, вкл. ограничителни договорни условия или санкции за предсрочно ползване.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в оперативната дейност;
- получените лихви от инвестиции на дружеството в постоянно продължавани парични депозити – като инвестиционна дейност, доколкото по съдържание и

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.12. *Парични средства и парични еквиваленти (продължение)*

намерения тези операции представляват инвестиране на свободни ресурси на дружеството.

- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се посочва като "плащания към доставчици" към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).
- при наличие на краткосрочно блокирани парични средства (депозити с оригинален матуритет до три месеца) същите са третирани като парични еквиваленти.

2.13. *Задължения към доставчици и други задължения*

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (себестойност), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при който не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.14. *Оперативен лизинг*

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя (в печалбата или загубата за годината).

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг - в печалбата или загубата за годината. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отدادените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.15. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с персонала в „БОРИКА“ АД се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в Република България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удъръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд „Пенсии“, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд „Общо заболяване и майчинство“ (ОЗМ), фонд „Безработица“, фонд „Трудова злополука и професионална болест“ (ТЗПБ), фонд „Гарантиране вземания на работниците и служителите“ (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2016 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд „Пенсии“, фонд „ОЗМ“, фонд „Безработица“, фонд „ТЗПБ“, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма право или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.15. *Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)*

Дългосрочни доходи при пенсиониране (продължение)

Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд. Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изиска тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани акционери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданятията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представлят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват акционерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представлят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Акционерските печалби и загуби произтичат от промени в акционерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани акционери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефиниряните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирани в България, където функционира и самото дружество.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.15. *Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)*

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, Дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Дружеството признава задълженията към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца от края на отчетния период, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.16. Акционерен капитал и резерви

БОРИКА е акционерно дружество. Като такова то е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на дружеството за изпълнение на техните вземания към него. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава дружеството е длъжно да формира и **фонд Резервен**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, по решение на Общото събрание;
- средства, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Съгласно изискванията на Търговския закон средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

2.17. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата се определят в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчната ставка за 2017 г. е 10 % (2016 г.: 10 %).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.17. *Данъци върху печалбата (продължение)*

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението за всички временни разлики на дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани. Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (Република България), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Към 31.12.2017 г. отсрочените данъци върху печалбата на дружеството са оценени при ставка, валидна за 2018 г., която е в размер на 10%.

2.18. *Финансови инструменти*

2.18.1. *Финансови активи*

Дружеството класифицира своите финансови активи в категорията "кредити и вземания", включително срочните банкови депозити и паричните средства и еквиваленти, и "финансови активи на разположение и за продажба".

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.18. Финансови инструменти (продължение)

2.18.1. Финансови активи (продължение)

Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на

финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние .

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на датата на търгуване – датата, на която то се е обвързalo (поело е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние, но признава също и обезпеченено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизирана стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в един обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Тази група финансови активи включва: търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти (и срочни депозити) от отчета за финансовото състояние. Лихвеният доход по вземанията се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под три месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход към “други доходи от дейността” (в печалбата или загубата за годината).

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са придобити с такава цел или не са класифицирани в друга група.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.18. Финансови инструменти (продължение)

2.18.1. Финансови активи (продължение)

Обичайно те представляват акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на дружеството е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач (Приложение № 2.8). Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват по:

- справедлива стойност - за дружества, чиито книжа са борсово котирани. Справедливата стойност на тези активи се определя чрез прилагане на усреднена борсова цена "купува", обичайно за последния месец към датата на отчета за финансовото състояние, освен ако се търгува незначителен пакет от капитала на тези дружества и/или има силно ограничен обем сделки с тях - тогава борсовите цени се коригират чрез прилагането и на други оценъчни методи, или по изключение,
- цена на придобиване - за дружества от затворен тип, за които е трудно да се намерят данни за аналогови пазарни сделки или поради обстоятелството, че бъдещото функциониране на тези дружества е свързано с определени високи несигурности, за да може да се направят достатъчно разумни и обосновани дългосрочни предположения за изчисляването на справедливата стойност на техните акции чрез други алтернативни оценъчни методи.

Ефектите от преоценката до справедливата стойност, печалби или загуби, на държаните инвестиции на разположение и за продажба се отчитат в отчета за всеобхватния доход (към други компоненти на всеобхватния доход) по статия "нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба" и се натрупват към самостоятелен компонент на собствения капитал - "резерв по финансови активи на разположение и за продажба".

При установяване на последваща трайна обезценка на инвестиция на разположение и за продажба, сумата на обезценката се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като "финансови разходи".

При всяка продажба на инвестициите от този тип реализираните печалби или загуби се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията "финансови приходи" или resp. "финансови разходи".

Ефектите от рециклирането на натрупаните ефекти от промяна в справедливата стойност на държаните инвестиции на разположение и за продажба се представят към другите компоненти на всеобхватния доход (по статия "нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба"), нетно от тези на новите преоценки за периода.

Дивиденти по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, се признават и отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че дружеството е придобило правото върху тези дивиденти към статията „финансови приходи“.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.18. *Финансови инструменти (продължение)*

2.18.1. *Финансови активи (продължение)*

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финанс актив или група активи има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозирани бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финанс активи.

2.18.2. *Финансови пасиви*

Финансовите пасиви на дружеството включват задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва.

2.19. *Оценяване по справедлива стойност*

Определени активи и пасиви на дружеството се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са финансовите активи на разположение и за продажба и търговски и други вземания и задължения, които се оценяват на повтаряща база.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници, когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.20. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

2.20.1.Обезценки на вземания

Провизия за обезценка на търговски вземания се формира и признава когато са налице обективни доказателства, че дружеството няма да може да събере цялата сума по тях съгласно оригиналните условия на вземанията. Тя се определя на индивидуална основа, по дължници. Значителни финансови затруднения на съответния дължник по вземането, вероятността дължникът да влезе в процедура по несъстоятелност, или друга финансова реорганизация, неизпълнението или просрочието в плащането повече от 90 дни се вземат под внимание от ръководството, когато се определя и класифицира дадено вземане за обезценка. Стойността на обезценката е разликата между балансовата стойност на даденото вземане и сегашната стойност на очакваните бъдещи парични потоци от това вземане, дисконтиранi по пазарен лихвен процент към датата на отчета за финансовото състояние (на база инвестиционните депозити). Когато дадено вземане се прецени като напълно несъбирамо, то се отписва. (*Приложение № 18*).

В резултат на направените прегледи и анализи към 31.12.2017 г. е отчетена обезценка на вземания в размер на 3 хил.лв.. (2016 г.: 6 хил.лв.) (*Приложение № 8*).

2.20.2.Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година дружеството извършва преглед на състоянието и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи за 2017 г. не е отчетена обезценка на материалните запаси (2016 г.: няма) .

2.20.3.Признаване на вътрешно-генериирани програмни продукти

От всички вътрешно-създадени програмни продукти и доработки на съществуващи версии се признават и капитализират в отчета за финансовото състояние само тези, за които на фазата на тяхното разработване има висока сигурност, че те ще бъдат включени за експлоатация в основната стопанска дейност на дружеството съгласно утвърдените планове и ще генерират приходи. При тяхната оценка се включват разходите за персонала, пряко участващ в разработването им, преки разходи за материали и за амортизации на активи, и други преки разходи (ако има такива), използвани през периода на създаването на актива.

**2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА
ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**

2.20.4. Признаване на вътрешно-генериирани програмни продукти (продължение)

През 2017 г. са признати вътрешно генериирани програмни продукти в размер на 107 х.lv.
(2016 г.: 4 х.lv.).

Капитализираните разходи за разработка на вътрешно-създадени програмни продукти се амортизират на база очакван полезен живот, но не повече от 5 години, защото историческият опит на дружеството показва, че това е средният живот на повечето разработки, след което се налага нова преработка, подмяна или доработка (*Приложение № 13*).

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

3. ПРИХОДИ

Приходи от предоставяне на услуги:

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Картови услуги	16,135	18,776
Регулирани услуги	10,365	11,815
Електронни услуги	4,520	4,265
Информационни услуги	2,580	2,005
Инфраструктурни услуги	271	265
Национална картичка схема	46	-
	<u>33,917</u>	<u>37,126</u>

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Положителни/(отрицателни) разлики от промяна на валутни курсове, нетно	(6)	(10)
<i>Приходи от продажби на стоки</i>	<i>324</i>	<i>329</i>
<i>Отчетна стойност на продадени стоки</i>	<i>(203)</i>	<i>(201)</i>
Печалба от продажба на стоки	121	128
<i>Приходи от продажби на дълготрайни активи</i>	<i>66</i>	<i>877</i>
<i>Балансова стойност на продадени дълготрайни активи</i>	<i>(1)</i>	<i>(905)</i>
<i>Разходи по продажбата на дълготрайни активи</i>	<i>-</i>	<i>(13)</i>
Печалба/(Загуба) от продажба на дълготрайни активи	65	(41)
Наеми	12	13
Лихви по текущи сметки	-	1
Други	7	15
	<u>199</u>	<u>106</u>

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Горива и енергия	438	492
Основни материали	388	432
Офис и канцеларски материали	205	194
Рекламни материали	93	37
Други	8	11
	<u>1,132</u>	<u>1,166</u>

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

Разходите за **основни материали** включват: ленти, използвани при персонализация на банкови карти, пликове за отпечатване на ПИН писма, материали използвани при сервизирането на банкомати, смарт карти и консумативи за удостоверителни услуги.

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Сервизни и лицензни такси	3,470	3,278
Наеми и охрана	908	921
Консултантски услуги	829	527
Телекомуникационни услуги	374	368
Одити и сертифициране	323	345
Реклама	208	184
Текущи ремонти	172	71
Данъци и такси	138	144
Обучения	117	140
Транспорт	77	98
Поддръжка на офиси	80	96
Застраховки	64	71
Други услуги	84	83
	6,844	6,326

Разходите за консултантски услуги включват начислени суми в размер на 52 хил.лв. (2016 г.: 77 хил.лв.), за предоставени услуги от регистрирани одитори, в т.ч.: независим финансов одит: 27 хил.лв. (2016 г.: 31 хил.лв.) и други услуги несвързани с одита, извършен от друг одитор: 25 хил.лв. (2016 г.: 33 хил.лв.)

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Възнаграждения и заплати	11,004	10,070
Вноски по социалното осигуряване	1,305	1,243
Социални придобивки и плащания	1,044	1,010
Начислени суми за неизползвани платени отпуски	209	188
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	86	24
Начислени суми по планове с дефинирани доходи (Приложение 24)	80	111
	13,728	12,646

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Командировки	156	72
Представителни мероприятия	87	62
Дарения	43	80
Обезценка на вземания	3	6
Брак на дълготрайни активи	2	10
Отписани разходи, свързани със съвместната дейност	-	302
Други	12	21
	303	553

9. ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ)/ПРИХОДИ

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Разходи за банкови такси	(52)	(43)
Приходи от лихви по предоставени депозити	10	73
Приходи от финансови активи на разположение и за продажба	2	2
	(40)	32

**БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.**

10. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Основните компоненти на разхода за данък за периодите, завършващи на 31 декември са:

	<i>2017</i> <i>хил.лв.</i>	<i>2016</i> <i>хил.лв.</i>
<i>Отчет за всеобхватния доход</i>		
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	7,548	10,459
Текущ разход за данък върху печалбата за годината 10% (2016 г.: 10 %)	755	1,046
Отстъпка съгласно чл.92 ал.5 от ЗКПО <i>Отсрочени данъци върху печалбата</i>	-	(1)
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики	(56)	92
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход	699	1,137

	<i>2017</i> <i>хил.лв.</i>	<i>2016</i> <i>хил.лв.</i>
<i>Равнение на разхода за данък върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат</i>		
Счетоводна печалба за годината	6,990	11,068
Данък върху печалбата - 10 %	699	1,106
Отстъпка съгласно чл.92 ал.5 от ЗКПО	-	(1)
<i>От непризнати суми по данъчни декларации свързани с: увеличения – 4 хил.лв. (2016 г. : 317 хил.лв.), с намаления – 2 хил.лв. (2016 г.: 3 хил.лв.)</i>	-	32
	699	1,137

11. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Към 31 декември *Другият всеобхватен доход* включва само компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата. Те са свързани с акционерски печалби и загуби по дългосрочното задължение на дружеството към персонала по пенсионни планове с дефинирани доходи.

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Машини, съоръжения			Разходи за придобиване	Аванс за придобиване на дълготрайни активи		Общо
	Земи и сгради	и оборудване	Транспортни средства		хил. лв.	хил. лв.	
Отчетна стойност:							
На 1 януари 2016 г.	13,911	34,588	1,117	539	522	-	50,677
Придобити	-	1,504	256	16	118	60	1,954
Трансфери	-	358	-	-	(358)	-	-
Отписани	(905)	(864)	(413)	(4)	(271)	-	(2,457)
На 31 декември 2016 г.	13,006	35,586	960	551	11	60	50,174
Придобити	-	3,742	240	13	-	312	4,307
Трансфери	-	60	-	-	-	(60)	-
Отписани	-	(233)	(303)	-	-	-	(536)
На 31 декември 2017 г.	13,006	39,095	957	564	11	312	53,945
Амортизация:							
На 1 януари 2016 г.	2,497	22,948	970	261	-	-	26,676
Начислена амортизация за годината	287	4,167	91	57	-	-	4,602
Отписана	-	(864)	(413)	(4)	-	-	(1,281)
На 31 декември 2016 г.	2,784	26,251	648	314	-	-	29,997
Начислена амортизация за годината	287	3,543	131	57	-	-	4,018
Отписана	-	(233)	(303)	-	-	-	(536)
На 31 декември 2017 г.	3,071	29,561	476	371	-	-	33,479
Балансова стойност:							
На 1 януари 2016 г.	11,414	11,640	147	278	522	-	24,001
На 31 декември 2016 г.	10,222	9,335	312	237	11	60	20,177
На 31 декември 2017 г.	9,935	9,534	481	193	11	312	20,466

Към 31.12.2017 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват земи и сгради 9,935 хил. лв. от които, земи с балансова стойност 2,023 хил. лв. (31.12.2016 г.: 2,023 хил. лв.) и сгради с балансова стойност 7,912 хил. лв. (31.12.2016 г.: 8,199 хил. лв.).

Разходите за придобиване и аванси за придобиване на дълготрайни материални активи към 31 декември 2017 г. в размер на 323 хил. лв. включват:

- разходи за преустройство на сграда - 169 хил. лв.;
- разходи за преустройство на нает офис - 56 хил. лв.;
- разходи за доставка и монтаж на климатична система - 21 хил. лв.;
- разходи за изработка стоманена конструкция - 56 хил. лв.;
- разходи за придобиване на МПС - 11 хил. лв.;
- разходи за придобиване на други активи - 10 хил. лв.

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2017 г. в състава на имотите, машините и съоръженията са включени активи с отчетна стойност в размер на 20,062 хил.лв. (31.12.2016 г.: 16,188 хил.лв.), които са напълно амортизириани, но продължават да се използват в стопанска дейност. Съществена част от тези активи представляват сървъри, използвани основно за тестови цели.

Към 31.12.2017 г. и 31.12.2016 г. няма учредени тежести (ипотеки, залози) върху имотите, машините и оборудването на дружеството (31.12.2016 г.: няма).

13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти	Вътрешно-генериирани програмни продукти от развойна дейност	Вътрешно-генериирани програмни продукти в процес на разработване по развойна дейност	Разходи за придобиване на нематериални активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:					
На 1 януари 2016 г.	6,117	850	92	7	7,066
Придобити	587	-	4	116	707
Трансфери	7	-	-	(7)	-
Отписани	(143)	-	-	-	(143)
На 31 декември 2016 г.	6,568	850	96	116	7,630
Придобити	2,430	159	264	1,640	4,493
Трансфери	275	-	(159)	(116)	-
Отписани	-	-	-	-	-
На 31 декември 2017 г.	9,273	1,009	201	1,640	12,123
Амортизация:					
На 1 януари 2016 г.	3,586	609	-	-	4,195
Начислена амортизация за годината	839	64	-	-	903
Отписана	(143)	-	-	-	(143)
На 31 декември 2016 г.	4,282	673	-	-	4,955
Начислена амортизация за годината	987	74	-	-	1,061
Отписана	-	-	-	-	-
На 31 декември 2017 г.	5,269	747	-	-	6,016
Балансова стойност:					
На 1 януари 2016 г.	2,531	241	92	7	2,871
На 31 декември 2016 г.	2,286	177	96	116	2,675
На 31 декември 2017 г.	4,004	262	201	1,640	6,107

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

13. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Разходите за придобиване на нематериални активи към 31.12.2017 г. в размер на 1,640 хил.лв. се състоят основно от предоставен аванс от 1,595 хил.лв. по дългосрочен договор сключен през 2017 г. с чуждестранна фирма, наета да достави и внедри нова авторизационна система в дружеството.

14. ФИНАНСОВИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Инвестициите на разположение и за продажба включват участия в следните дружества:

Дружество	страна	2017 хил.лв.	% участие	2016 хил.лв	% участие
Свободна безмитна зона					
Бургас АД	България	11	2,17	11	2,17
Централен депозитар АД	България	3	2,20	3	2,20
		14		14	

15. ДЪЛГОСРОЧНИ ГАРАНЦИОННИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ

Към 31.12.2017 г. няма дългосрочни гаранционни депозити в банки. (31.12.2016 г.: 154 хил.лв.). Текущата част на дългосрочните гаранционни депозити в банки в размер на 154 хил.лв. е представена в статията срочни депозити в банки (Приложение № 21). Тези средства представляват трайно блокиран срочен депозит в лева с оригинален срок три години. Дружеството е сключило договор за блокирането на този депозит с цел обезпечаване на издадена банкова гаранция от същата банка, със същия срок и за гарантиране на добро изпълнение по сключен договор за услуги.

Договорената годишна лихва е в размер на 0.75 % (2016 г.: 0.75 %).

16. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

Като други нетекущи активи в отчета за финансовото състояние към 31.12.2017 г. е представена сумата в размер на 444 хил.лв., основно представляваща дългосрочно предплатени разходи за сервизно обслужване на сървъри (31.12.2016 г.: 513 хил.лв.).

17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Материали	111	175
Стоки	106	108
	217	283

17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Наличните към 31 декември **материали** включват: смарт-карти, пликове за отпечатване на PIN писма и др.

Наличните **стоки** се състоят от интегрирани модули и модеми за доокомплектоване на банкомати, карточетци, използвани за предоставяне на удостоверителни услуги.

В наличните материални запаси към 31 декември 2017 г. са включени обезценени запаси с цена на придобиване 4 хил.лв. (31.12.2016 г.: 4 хил.лв.)

18. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
<i>Вземания от клиенти</i>	3,905	1,600
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	(17)	(26)
	3,888	1,574
<i>Предоставени аванси на доставчици за услуги</i>	36	40
	3,924	1,614

Вземанията от клиенти към 31.12.2017 г. са предимно текущи, непросрочени и се отнасят за услуги, предоставени през месец декември 2017 г. По-голямата част от тях са събрани в началото на 2018 г. Вземанията са в български левове и са безлихвени. Основната част от вземанията са с падеж 15 дни от датата на получаване на фактурата. Политиката на дружеството е да обезценява всички вземания над 365 дни (Приложение 2.20.2).

Възрастовата структура на просрочените, необезценени търговски вземания е както следва:

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
до 15 дни	3,299	1,289
от 16 до 30 дни	157	205
От 31 до 90 дни	351	18
от 91 до 180 дни	19	41
от 181 до 365 дни	62	21
	3,888	1,574

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

18. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2017 г. просрочените и обезценени търговски вземания са както следва:

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
над 365 дни	17	26
Обезценка	(17)	(26)
	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>

Движение на коректива за обезценка

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Сaldo в началото на годината	26	25
Отчетена обезценка	3	6
Възстановена обезценка	(12)	(5)
Сaldo в края на годината	17	26
	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>

19. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ

Другите текущи активи към 31 декември включват:

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Предплатени разходи	1,568	1,180
Вземане, данък добавена стойност	498	-
Вземания, свързани с гаранции	158	63
Други	39	40
	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
	2,263	1,283

В стойността на вземанията, свързани с гаранции са включена предоставени гаранции на свързано лице по договор за добро изпълнение в размер на 44 хил.лв., както и 95 хил.лв. по договор със строителна фирма. (31.12.2016 г.: 44 хил.лв.).

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

19. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Предплатени разходи за бъдещи периоди към 31 декември включват:

	<i>2017 хил.лв.</i>	<i>2016 хил.лв.</i>
Предплатени сервисни и лицензни такси	1,492	1,100
Годишна такса RINGS	40	40
Застраховки	28	27
Абонамент	8	13
	1,568	1,180

Тези разходи ще бъдат признати като текущи в отчета за всеобхватния доход през следващите 12 месеца.

20. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ

	<i>2017 хил.лв.</i>	<i>2016 хил.лв.</i>
Срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца	4,148	4,148
Обезценка на срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца	<u>(3,384)</u>	<u>(3,384)</u>
	764	764
Срочни депозити в лева, с оригинален матуритет от 6 до 12 месеца	<u>3,892</u>	<u>8,142</u>
	4,656	8,906

Корективът за обезценка на срочни депозити в банки представлява начислени суми в предходни периоди по предоставени депозити в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

Предоставените депозити са в лева. Договорените лихвени равнища са в рамките от 0.02 % до 0.57 % (31.12.2016 г.: от 0.02 % до 0.57 %).

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<i>2017 хил.лв.</i>	<i>2016 хил.лв.</i>
Срочни депозити в лева с оригинален матуритет до 3 месеца	-	9,011
<i>Разплащателни сметки в лева</i>	<i>13,710</i>	<i>26,264</i>
<i>Обезценка на разплащателни сметки в лева</i>	<i>(204)</i>	<i>(204)</i>
	<u><i>13,506</i></u>	<u><i>26,060</i></u>
<i>Разплащателни сметки във валута</i>	<i>180</i>	<i>52</i>
<i>Парични средства в каса</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
	<u><i>13,687</i></u>	<u><i>35,125</i></u>

Корективът за обезценка на паричните средства и парични еквиваленти представлява начислени суми в предходни периоди по предоставени парични средства в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

Към 31.12.2017 г. дружеството няма срочни депозити в лева с оригинален матуритет до 3 месеца.(31.12.2016 г.: 9,011 хил.лв.). Договорената лихва за същите през 2016 г. е от 0.13 % до 0.60 %.

Паричните средства по разплащателни сметки във валута са в щатски долари – 4 х.щ.д. и в евро – 88 х.евро (31.12.2016 г.: 4 х.щ.д. и 23 х.евро).

Лихвените равнища по разплащателните сметки в евро и лева за 2017 г. са в размер от 0 % до 0.06 % (2016 г.: от 0 % до 0.06 %). Разплащателните сметки в щатски долари не се олихвяват.

22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Структурата на собствения капитал на дружеството към 31 декември включва:

	<i>2017 хил.лв.</i>	<i>2016 хил.лв.</i>
Основен акционерен капитал	15,958	10,639
Резерви	24,859	46,174
Нетна печалба за годината	6,173	8,484
	<u><i>46,990</i></u>	<u><i>65,297</i></u>

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2017 г. регистрираният акционерен капитал на БОРИКА АД е разпределен в 1,063,894 броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 15 лв. всяка една (31.12.2016 г.: 1,063,894 броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 10 лв. всяка една).

22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Основен акционерен капитал (продължение)

Към 31.12.2017 г. и през 2016 г. няма движение в броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас.

Резервите на дружеството, включително неразпределената печалба са обобщено представени в таблицата по-долу:

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Законови резерви	1,596	1,064
Допълнителни резерви	23,263	45,110
Неразпределена печалба	6,173	8,484
	31,032	54,658

Законовите резерви в размер на 1,596 хил.лв. (31.12.2016 г.: 1,064 хил.лв.) включват изцяло сумите за фонд „Резервен“ като са формирани от разпределение на печалбите на двете предишни спели се дружества БОРИКА АД и Банксервиз АД, съгласно изискванията на Търговския закон и уставите на дружествата. Дружеството - БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД е правоприемник на тези резерви, а в последствие и преименуваното през 2017 г. дружество БОРИКА АД.

Допълнителните резерви в размер на 23,263 хил. лв. (31.12.2016г. : 45,110 хил.лв.) са формирани по аналогичен на законовите резерви начин от разпределение на печалбите по решение на акционерите и могат да бъдат използвани за разпределение на дивиденти, както и за увеличение на основния капитал и за покриване на загуби.

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Сaldo на 1 януари	45,110	45,107
Увеличение на акционерния капитал	(5,319)	-
Увеличение на законовите резерви	(526)	-
Изплащане на дивидент	(16,002)	-
Разпределение на печалбата за резерви	-	3
Сaldo на 31 декември	23,263	45,110

22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Основен акционерен капитал (продължение)

Дивидентите са начислени и изплатени през 2017 г., като сумата от 16,002 хил.lv са от допълнителните резерви на дружеството, а останалите 8,670 хил. lv. са от текущата печалба.

Към 31 декември **неразпределената печалба** в размер на 6,173 хил.lv. (31.12.2016 г.: 8,484 хил.lv.), включва и признатата натрупана акционерска загуба в размер на 118 хил.lv. (31.12.2016 г.: 193 хил.lv.), отчетена при последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи съгласно *МСС 19 Пенсионни и други доходи на наети лица*.

Движението на **неразпределената печалба** включва:

	2017 хил.lv.	2016 хил.lv.
Сaldo на 1 януари	8,484	8,136
Разпределение на печалбата за резерви	-	(3)
Плащане на дивиденти	(8,678)	(9,565)
Нетна печалба за годината	6,291	9,931
Акционерски загуби от последващи оценки (<i>Приложение № 11</i>)	76	(15)
Сaldo на 31 декември	6,173	8,484

23. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

Описание на обектите	временна разлика	данък		временна разлика	данък
		2017 хил.лв.	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.	2016 хил.лв.
Имоти, машини и оборудване	6,044	(604)	6,573	(657)	
Общо пасиви по отсрочени данъци	6,044	(604)	6,573	(657)	
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	(3,588)	359	(3,588)	359	
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	(587)	58	(553)	55	
Начисления за неползвани отпуски	(477)	48	(464)	46	
Неизплатени възнаграждения на физически лица	(144)	14	(157)	16	
Обезценка на материални запаси	(4)	-	(4)	-	
Обезценка на задължения	(3)	-	-	-	
Обезценка на вземания	(17)	3	(26)	3	
Общо активи по отсрочени данъци	(4,820)	482	(4,792)	479	
Нетно сaldo на отсрочени данъци върху печалбата	1,224	(122)	1,781	(178)	

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността, отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба през следващите отчетни периоди.

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

23. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Сaldo на 1 януари 2017 г. хил.лв.</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/ (разход) хил.лв.</i>	<i>Сaldo на 31 декември 2017 г. хил.лв.</i>
Имоти, машини и оборудване	(657)	53	(604)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	359	-	359
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	55	3	58
Начисления за неползвани отпуски	46	2	48
Неизплатени възнаграждения на физически лица	16	(2)	14
Обезценка на материални запаси	-	-	-
Обезценка на вземания	3	-	3
	(178)	56	(122)

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Сaldo на 1 януари 2017 г. хил.лв.</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/ (разход) хил.лв.</i>	<i>Сaldo на 31 декември 2016 г. хил.лв.</i>
Имоти, машини и оборудване	(672)	(26)	(698)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	358	1	359
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	49	9	58
Начисления за неползвани отпуски	40	-	40
Неизплатени възнаграждения на физически лица	11	1	12
Обезценка на материални запаси	1	(14)	(225)
	(211)		

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст (Приложение 2.1.3).

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи.

За определяне на тези задължения дружеството е направило актиорска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актиор.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	747	756
Разход за лихви за годината	20	22
Разход за текущ стаж за годината	83	78
Плащания през годината	(47)	(136)
Разход за (приход от) минал стаж за периода	(24)	-
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:		
<i>Актиорски загуби от корекции, дължащи са на минал опит</i>	(75)	27
<i>Актиорска (печалба)/загуба от промени в демографските предположения</i>	(34)	12
<i>Актиорски загуби от промени във финансовите предположения</i>	-	(2)
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	(41)	17
	704	747

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

**24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ
 (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**

Начислени суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са:

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Разход за текущ стаж	83	78
Разход за лихви	20	22
Призната акционерска загуба	1	11
Разход за (приход от) минал стаж за периода	<u>(24)</u>	-
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение № 6)	80	111
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране:		
Акционерски загуби от корекции, дължащи се на минал опит	34	2
Акционерска (печалба)/загуба от промени в демографските предположения	-	(2)
Акционерски загуби от промени във финансовите предположения	<u>42</u>	<u>15</u>
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход (Приложение № 11)	76	15
	<u>156</u>	<u>126</u>

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2017 г. са направени следните акционерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 1.4 % (2016 г.: 2.5 %). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на дружеството и по години е както следва:
 - 2018 г. – 3.0 % спрямо нивото от 2017 г.;
 - 2019 г. – 2.0 % спрямо нивото от 2018 г.;
 - 2020 г. – 2.0 % спрямо нивото от 2019 г.;
 - 2021 г. – 2.0 % спрямо нивото от 2021 г.;
 - 2022 г. и всяка следваща година – 2.0 % спрямо нивото от предшестващата я година;
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2014 г. - 2016 г. (2016 г: 2013 г. - 2015 г.);
- темп на текучество – между 0 и 12 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2016 г.: между 0 и 12 %).

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетието и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на дружеството ги определя по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обично поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетието - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актиоерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на:

- a. ръста на заплатите
- b. дисконтовата норма
- c. текущество

върху сумата на разходите за текущ стаж и лихви за 2018 г. и респ. върху сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са оценени както следва:

Ефекти върху размера на разходите за 2018 г. от промяна на основните предположенията:

	<i>Увеличение</i>	<i>Намаление</i>
	<i>хил.лв.</i>	<i>хил.лв.</i>
Изменение на ръста на заплатите	8	(7)
Изменение на дисконтовата норма	(7)	8
Изменение на текуществото	(8)	6

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

**24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ
 (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**

Ефекти върху размера на отчетеното задължение към 31.12.2017 г. от промяна на основните предположенията:

	<i>Увеличение</i> хил.лв.	<i>Намаление</i> хил.лв.
Изменение на ръста на заплатите	51	(45)
Изменение на дисконтовата норма	(45)	52
Изменение на текуществото	(47)	39

Средната продължителност на дългосрочното задължение към персонала по плана с дефинирани доходи към 31.12.2017 г. е 6.7 години (31.12.2016 г.: 7.5 години).

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите три години е както следва:

	<i>суми при пенсиониране по възраст и стаж</i> хил.лв.	<i>суми при пенсиониране по болест</i> хил.лв.	<i>Общо</i> хил.лв.
Плащания през 2018 г.	121	3	124
Плащания през 2019 г.	85	3	88
Плащания през 2020 г.	38	3	41
	244	9	253

25. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Задължения към доставчици	656	871
Клиенти по аванси	163	124
Търговски отстъпки	39	-
Получени гаранции	-	10
	858	1,005

Задълженията към доставчици са безлихвени и по-голямата част от тях са погасени в началото на 2018 г., resp. в началото на 2017 г.

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

25. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ (Продължение)

Таблицата по-долу представя **задълженията към доставчици** по вид валута:

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Евро	436	634
Лева	201	197
щатски долар	19	40
	656	871

Всички задължения са обичайно с кредитен период от 15 дни от датата на получаване на фактурата.

26. ПРЕДПЛАТЕНИ СУМИ ОТ КЛИЕНТИ

Предплатените суми от клиенти са свързани с квалифицирани електронни подписи /КЕП/ с едногодишен и тригодишен срок на използване.

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Дългосрочна част, в т.ч.:		
КЕП с тригодишен срок на използване	195	108
Краткосрочна част, в т.ч.:		
КЕП с едногодишен срок на използване	195	108
КЕП с тригодишен срок на използване	1,675	1,540
КЕП с едногодишен срок на използване	1,557	1,443
КЕП с тригодишен срок на използване	118	97
	1,870	1,648

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Данък върху доходите на физически лица	287	252
Данъци при източника и други данъци	25	30
Данък добавена стойност	-	679
	312	961

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Данъчните задължения на дружеството към 31.12.2017 г. са текущи. До датата на издаване на отчета на дружеството не са извършени ревизии и проверки.

За двете предишни слели се дружества, извършените проверки и ревизии са както следва:

а) БОРИКА АД:

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2005 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2005 г.
- Национален осигурителен институт – до 30.06.2004 г.

б) Банксервиз АД:

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2002 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2002 г.
- Национален осигурителен институт – до 11.08.2010 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

28. КОРПОРАТИВЕН ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Към 31.12.2017 г. задължението за данък върху печалбата е текущ пасив в размер на 35 хил.lv (2016 г.: 40 хил.lv.)

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

	<i>2017</i> хил. lv.	<i>2016</i> хил. lv.
Задължения по неизползвани компенсируеми отпуски	420	405
Задължения за социално осигуряване върху текущи задължения	256	248
Текущи задължения за възнаграждения	154	156
Задължения за социално осигуряване върху неизползван отпуск	57	59
	887	868

30. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица и вид свързаност

Българска народна банка (БНБ) притежава 36.11% (31.12.2016 г.: 36.11%) от капитала на дружеството, като се явява основен акционер-инвеститор, а дружеството - нейно асоциирано предприятие.

Сделки със свързани лица

Осъществените през 2017 година и 2016 година сделки с Българска народна банка са както следва:

	<i>2017</i> хил.лв.	<i>2016</i> хил.лв.
Доставки, в т.ч.:		
Доставка на услуги	59	50
Годишна такса за системен оператор	40	40
Продажби, в т.ч.:		
Разработване и поддръжка на софтуер	373	374
Обработка и пренос на информация	60	56
Услуги по БИСЕРА	21	25
Продажба на земя	-	823
Други	18	23

През 2017 г. е изплатен дивидент на Българска народна банка в размер на 8,908 хил.лв. (2016 г.: 3,453 хил.лв.).

Условията на сделките със свързани лица са по договорени цени.

Открити разчети със свързани лица

Към 31.12.2017 г. вземанията от свързани лица са в размер на 56 хил.лв. (31.12.2016 г.: 97 хил.лв.) (*Приложение № 19* и *Приложение № 20*).

Към 31.12.2017 г. задълженията към свързани лица са в размер на 4 хил. лв. (31.12.2016 г.: 4 хил.лв.).

Възнаграждения на ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват заплати и други краткосрочни доходи в размер на 748 хил.лв. за 2017 г. (2016 г.: 729 хил.лв.).

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен и ценови рисък), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансови пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Категории финансови инструменти:

	2017 хил.лв.	2016 хил.лв.
Финансови активи		
Финансови активи на разположение за продажба	14	14
<i>Кредити и вземания в т.ч.:</i>		
Търговски вземания и други вземания	3,927	1,611
Срочни и гаранционни депозити в банки	4,656	9,060
Парични средства и парични еквиваленти	<u>13,687</u>	<u>35,125</u>
	<u>22,284</u>	<u>45,810</u>
Финансови пасиви		
Задължения към доставчици	694	871
Общо финансови пасиви	694	871

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск

a. Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен рисък, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния рисък в дружеството има процедури за ежедневно наблюдение на движението във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2017 г. и 2016 г. дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева.

Таблиците по-долу обобщават експозицията на дружеството към валутния рисък:

31 декември 2017 година	USD	EUR	български лева	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи				
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	46	280	21,944	22,270
Търговски вземания и други вземания	39	108	3,780	3,927
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	4,656	4,656
Парични средства и парични еквиваленти	7	172	13,508	13,687
	46	280	21,958	22,284
Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	15	392	287	694
	15	392	287	694

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск (продължение)

<i>31 декември 2016 година</i>	<i>USD</i>	<i>EUR</i>	<i>български лева</i>	<i>Общо</i>
	<i>хил.лв.</i>	<i>хил.лв.</i>	<i>хил.лв.</i>	<i>хил.лв.</i>
Финансови активи				
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	14	14
<i>Кредити и вземания, в т.ч.:</i>	<i>45</i>	<i>108</i>	<i>45,643</i>	<i>45,796</i>
Търговски вземания и други вземания	38	63	1,510	1,611
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	-	9,060	9,060
Парични средства и парични еквиваленти	7	45	35,073	35,125
	45	108	45,657	45,810
Финансови пасиви				
Задължения към доставчици	40	634	197	871
	40	634	197	871

Валутният риск спрямо промените на курса на българския лев спрямо щатския долар се наблюдава текущо, като дружеството поддържа парични средства в щатски долари в рамките на прогнозните плащания в тази валута.

Анализ на валутната чувствителност

В таблицата по-долу е представена валутната чувствителност на валутната експозиция на дружеството спрямо щатския долар при 10 % увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	<i>USD</i>	<i>USD</i>
	<i>2017</i>	<i>2016</i>
	<i>хил.лв.</i>	<i>хил.лв.</i>
<i>Финансов резултат (печалба или загуба)</i> +	3	-
<i>Собствен капитал (натрупани печалби)</i> +	3	-
<i>Финансов резултат (печалба или загуба)</i> -	(3)	-
<i>Собствен капитал (натрупани печалби)</i> -	(3)	-

При увеличение с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил 3 хил.лв.за 2017 г. (за 2016 г.: няма). Съответно същият ефект би имало и върху собствения капитал.

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анализ на валутната чувствителност (продължение)

При намаление с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по-горе при увеличението.

Ръководството е на мнение, че посоченият по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансовата структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството за съответния период (отчетна година).

6. Ценови риски

Дружеството не е изложено на ценови риски за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара. Също така то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му във финансови активи държани и за продажба са в затворени дружества, чито акции не се търгуват.

Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства политика на дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно те се явяват и негови акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на дружеството е да извършва продажбите си при условията на незабавно плащане. Събирамостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от финансово счетоводния отдел, съгласно установената политика на дружеството. За целта ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установлен обичаен кредитен период и resp. събирамост в рамките на 15 дни.

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анализ на валутната чувствителност (продължение)

Кредитен риск (продължение)

Най-голяма концентрация на вземания към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на търговските вземания, дружеството има към следните клиенти:

Клиент	2017		2016	
	хил.лв.	Отн. Дял %	хил.лв.	Отн. Дял %
клиент 1	915	23,31%	клиент 5	141
клиент 2	521	13,27%	клиент 2	134
клиент 3	298	7,59%	клиент 7	120
клиент 4	253	6,46%	клиент 8	100

Концентрацията на вземанията от търговски банки по предоставени парични средства в разплащателни сметки и срочни депозити към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на паричните средства и парични еквиваленти и депозити в банки е както следва:

Клиент	2017		2016	
	хил.лв.	Отн. Дял %	хил.лв.	Отн. Дял %
банка 1	3,357	18.31%	банка 4	8,236
банка 2	3,123	17.03%	банка 3	7,820
банка 3	3,112	16.97%	банка 5	7,517
банка 4	2,985	16.27%	банка 2	5,507

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансовия отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет от 6 до 12 месеца.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на дружеството към датата на отчета за финансовото състояние, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изгответа на база недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането,resp. задължението е изискуемо.

БОРИКА АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 г.

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анализ на валутната чувствителност (продължение)

Матуриитетен анализ (продължение)

31 декември 2017 година	>15 дни	16-30 дни	31-90 дни	91-180 дни	181-365 дни	>365 дни	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи							
Финансови активи на разположение за продажба							
Кредити и вземания, в.т.ч.:							
Търговски вземания и други вземания	13,687	5,556	889	338	1,802	-	22,272
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	3,457	178	285	7	-	3,927
Парични средства и парични еквиваленти	-	2,099	711	53	1,795	-	4,658
	<u>13,687</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>13,687</u>
	<u>13,687</u>	<u>5,556</u>	<u>889</u>	<u>338</u>	<u>1,802</u>	<u>14</u>	<u>22,286</u>
Финансови пасиви							
Задължения към доставчици							
	-	694	-	-	-	-	694
	-	<u>694</u>	-	-	-	-	<u>694</u>
31 декември 2016 година	>15 дни	16-30 дни	31-90 дни	91-180 дни	181-365 дни	>365 дни	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови активи							
Финансови активи на разположение за продажба							
Кредити и вземания, в.т.ч.:							
Търговски вземания и други вземания	33,544	4,971	993	84	6,056	153	45,801
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	1,291	282	31	7	-	1,611
Парични средства и парични еквиваленти	-	2,099	711	53	6,049	153	9,065
	<u>33,544</u>	<u>1,581</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>35,125</u>
	<u>33,544</u>	<u>4,971</u>	<u>993</u>	<u>84</u>	<u>6,056</u>	<u>167</u>	<u>45,815</u>
Финансови пасиви							
Задължения към доставчици							
	-	871	-	-	-	-	871
	-	<u>871</u>	-	-	-	-	<u>871</u>

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за дружествата промяна в пазарните лихвени равнища.

Към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни (и за двете представени години).

31 декември 2017 година

	с плаващ лихвен % хил.лв.	с фиксирани лихвени % хил.лв.	безлихвени хил.лв.	Общо хил.лв.
Финансови активи				
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	14	14
Кредити и вземания, в т.ч.:	13,679	4,655	3,936	22,270
Търговски вземания и други вземания	-	-	3,927	3,927
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	4,655	1	4,656
Парични средства и парични еквиваленти	<u>13,679</u>	<u>-</u>	<u>8</u>	<u>13,687</u>
	<u>13,679</u>	<u>4,655</u>	<u>3,950</u>	<u>22,284</u>
Финансови пасиви				
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>694</u>	<u>694</u>

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Риск на лихвоносните парични потоци (продължение)

31 декември 2016 година	с плаващ лихвен % хил.лв.	с фиксиран лихвен % хил.лв.	безлихвени хил.лв.	Общо хил.лв.
Финансови активи				
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	14	14
<i>Кредити и вземания, в т.ч.:</i>	16,909	18,066	10,821	45,796
Търговски вземания и други вземания	-	-	1,611	1,611
Срочни и гаранционни депозити в банки	-	9,055	5	9,060
Парични средства и парични еквиваленти	16,909	9,011	9,205	35,125
	16,909	18,066	10,835	45,810
Финансови пасиви				
			871	871

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генериирани печалби.

Справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските и други краткосрочни вземания и задължения, и банковите депозити, дружеството очаква да реализира тези финансови активи чрез тяхното цялостно обратно изплащане илиresp. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизирана стойност. Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания, банкови депозити и търговски задължения) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представлят по цена на придобиване (себестойност).

31. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Справедлива стойност (продължение)

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар на финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

32. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след датата на баланса, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансния отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2017 г.

